

NEKÜNK ZALAEGERSZEG A SZENVEDÉLYÜNK!

**Balaicz Zoltán polgármesterjelölt
és önkormányzati képviselőjelöltjeinek választási programja
2024-2029
(rövidített kivonat)**

Mottó:
„A céltalan hajósnak semmilyen szél sem kedvez.”
(Seneca)

George Bernard Shaw egyszer azt mondta: „Vannak, akik olyannak látják a dolgokat, amilyenek, és azt kérdik: miért? És vannak, akik olyannak álmodják a dolgokat, amilyenek lehetnének, és azt kérdezik: miért ne?” Mi is ezt kérdeztük 2014-ben, amikor 10 évvel ezelőtt megkezdtük a közös munkát a zalaegerszegi polgárokkal, intézményekkel, cégekkel és lám, olyan eredményeket értünk el együtt, amikről talán még álmodni sem mertünk.

A 2019-2024 közötti időszakra vonatkozó, előző programunk teljesült, sőt, az ott megfogalmazott célokat a nehézségek ellenére jóval túl is szárnyaltuk.

A 2024-2029 közötti önkormányzati ciklusra vonatkozó újabb programunk egy, a város jövőjével, a stratégiai célokkal, a távolabbi kitekintéssel, de konkrét elképzelésekkel is foglalkozó anyag. Pontos és világos képünknek kell lenni arról, mit szeretnénk elérni, hogyan képzeljük el a városunk jövőjét, merre tartunk, mi a célunk – nem csak a ciklus végéig, 2029-ig, hanem jóval hosszabb időtávban is.

Akinek nincsenek egyértelmű, konkrét, megvalósítható céljai, az úgy jár, mint a Senecától idézett, mottóként használt céltalan hajós. De hasonló sorsa jut az is, aki irreális, megvalósíthatatlan, elérhetetlen, demagóg ígéreteket tesz, hiszen a zalaegerszegi polgárok felnőtt, józan gondolkodású, értelmes emberek, úgy is kell kezelni őket, de aki csak felelőtlen ígéreteket képes tenni nekik, az nem veszi komolyan a zalaegerszegieket.

Ez fordítva is igaz. A megyeszékhely lakói minden közéleti szereplőtől elvárják, hogy komoly, konkrét szakmai elképzeléseket tartalmazó, reális programmal rendelkezzenek. Nem vehető komoly, valódi jelöltnek az, aki jelszavakkal, vagy pár mondattal, esetleg egy néhány oldalas dokumentummal akar gyorsan túlleni a programalkotáson. A szakmaiság a nehéz időkben mindennél fontosabb! Manapság már csak az tud érdemben számítani a zalaegerszegi polgárokra, aki alapos, megvalósítható, részletes szakmai elképzelésekkel rendelkezik. Program nélkül nem lehet a zalaegerszegiek bizalmát kérni!

Jelen dokumentum első részében arról számolunk be, hogyan teljesültek a 2019-ben megfogalmazott célok és ígérek a 2019-2024-es ciklusban, a második részben pedig a 2024-2029 közötti időszakra fogalmazunk meg új célokat.

A teljes, 307 oldalas szakmai anyagot 22 szakértőnk (mérnök, közgazdász, jogász, kutató, oktatási, kulturális, egészségügyi szakember) készítette el három hónapos munkával, ennek lényegre törő, rövidített kivonata ez az 50 oldalas, 100 pontot tartalmazó dokumentum.

2019-2024

A 2019-es kampányban olyan reális ígéreteket tettünk, amelyeket sikerült is teljesíteni. Az egyes elemek megvalósultak, vagy elindultak, sőt, az eredmények messze felülmúlták az eredeti elképzeléseket.

A legfontosabb tanulság, hogy csak megvalósítható, valóban elérhető célokat szabad megfogalmazni, konkrét vállalásokkal, elemzésekkel és a lehetséges források megjelölésével.

A tényeket, a szakmaiságot és a valóságos alapokat nélkülöző demagóg ígérek ideje lejárt. Bárki le tudja írni, hogy például „Száz új lakást építünk.”, vagy „A mellékutakat felújítjuk.” Ezek a célok jók, de ma már megvalósíthatósági elemzés, költségszámítás és forrásmegjelenés nélkül ezek csak üres ígérek.

Csodákat bárki tud ígérni, de aki felelősséget érez a városáért, az csak olyan programot fogalmaz meg, ami meg is valósítható és a célok mellé konkrét szakmai anyagokat is társít.

Ez az önkormányzati ciklus teljesen más volt, mint a korábbiak. A 2019-es választás után még néhány hónapig a megszokott módon teltek a hónapok, aztán 2020. márciusban sok minden megváltozott körülöttünk, nem olyan már a világunk, mint néhány éve volt és minden jel arra mutat, hogy ezután is a változások, a nagy átalakulások, az új kihívások korszakát éljük majd.

Az állandó bizonytalanság részévé vált az életünknek. Ha visszagondolunk az elmúlt évekre, a következők jutnak eszünkbe:

- koronavírus világjárvány,
- egészségügyi korlátozások,
- maszkviselés,
- gazdasági nehézségek a pandémia miatt,
- tőlünk keletre több mint két éve dúló orosz-ukrán háború,
- gondoskodás a háborús menekültekről,
- segélyszállítmányok a háborúval érintett testvérvárosainkba,
- nemzetközi nyersanyaghiány,
- európai energiaválság,
- világméretű gazdasági problémák,
- tőlünk délre konfliktusok és néha megszólaló fegyverek Koszovóban,
- Közel-Keleten harcok Izraelben, Gázában és a Perzsa-öbölben,
- Távol-Keleten feszültség Kína és Tajvan között,
- terrorcselekmények Európában,
- klímaváltozás a világban.

Felborultak a mindennapok, kiszámíthatatlanná vált a jövő. A bizonytalanságban azonban mindig felértékelődik a bizonyosság, a változásban a változatlanosság, a rendetlenségben a rend utáni vágy. Mert ezekből fakad a remény akkor, amikor úgy érezzük, elveszítettük a régi, megszokott életünket, és vissza szeretnénk azt kapni. Szakértelem, stabilitás, összefogás, biztonság - ezek most a legfontosabb értékek és célok!

Zalaegerszegen az elmúlt 5 évben sikerült minden nehéz helyzetet kezelnünk és minden problémát megoldottunk, ráadásul úgy, hogy közben tovább erősödött a gazdaság, megőriztük a meglévő munkahelyeket, újakat is teremtettünk és biztonságban maradtak a családok.

JÁRVÁNY, HÁBORÚ, ENERGIÁVÁLSÁG

Az első néhány hónapot leszámítva a ciklusban végig **valamilyen nemzetközi probléma helyben is érezhető következményeivel kellett foglalkozni**, így 2020-2022 között a koronavírus világjárvány kezelésével, majd 2022-től a háború kirobbanását követő hatásokkal (háborús menekültek megjelenése, segélyszállítmányok szervezése a háború sújtotta testvérvárosainknak, nyersanyaghiány, infláció, szankciók, energiaválság, gazdasági nehézségek).

Az összefogásnak, a szakértelemnek, az új ötleteknek és innovatív megoldásoknak köszönhetően **Zalaegerszeg országosan is példaértékűen kezelte a nehézségeket**. Én személyesen nagyon sokat tanultam és tapasztaltam ezen évek alatt és ma már azt vallom, hogy egy közösség vezetőjének lenni nyugalmas, békés és prosperáló időkben szép dolog, de a válsághelyzetek megoldása olyan plusz tudáshoz juttatja az embert, amit más módon nem szerezhetne meg.

A **járvány 2020-2022** között elvette tőlünk az ünnepeinket, a hagyományos rendezvényeinket, a jótékonyági programjainkat, az adventi készülődésünket és a fesztiváljainkat. Elvette a közösségi életet, a városrészi együttléteket, a személyes találkozásokat és a beszélgetéseket, a civil szervezeteink, ifjúsági csoportjaink és idősklubjaink egymást erősítő találkozóit. A maszkviselés miatt sokszor még egymás arcát és mosolyát sem láthattuk, holott nagy igazság: két ember között a legrövidebb út a mosoly. **Nagy feladat volt a közösségi élet újraszervezése, de sikerült!**

A pandémia két évében:

- Országos szinten is kiemelkedő, rendszeres és részletes kommunikációt folytattunk.
- Védőeszközöket szereztünk be, maszkokkal láttuk el a lakosságot, arcvédő pajzsok gyártásába kezdtünk.
- Megszerveztük az óvodai és iskolai ügyeleti rendszert.
- Elindítottuk az időseknek segítő programot (ételek, gyógyszerek házhoz juttatása).
- Szociális kedvezményes étkezést biztosítottunk a legnehezebb hónapokban.
- Közterületi és intézményi fertőtlenítést folytattunk.

- Folyamatos teszteléseket szerveztünk.
- A nehéz helyzetbe került vállalkozóknak kedvezményeket és támogatásokat biztosítottunk.
- Szabadtéri programokat, koncerteket és előadásokat szerveztünk.

Amikor végre túljutottunk a járvány második évén, 2022. február 24-én **kitört a háború** és újabb, korábban ismeretlen feladatok megoldása várt ránk **2022-ben**: előbb a Zalaegerszegre is nagy számban érkező háborús menekültek ideiglenes elhelyezését, étkeztetését és ellátását kellett megoldani, majd az érintett testvérvárosainkba szerveztünk adományokat, segélyszállítmányokat.

A háború legsúlyosabb következménye az európai energiaválság volt, így a negatív hatások helyi kezelésével kellett **2023-ban** foglalkoznunk. Ennek során:

- Tovább tudtuk működtetni az önkormányzati alapellátásokat (bölcsődék, óvodák, orvosi rendelők, idősotthonok, szociális intézmények, szociális támogatások, gyermekétkeztetés).
- Megőriztük mind az 1800 munkahelyet az önkormányzati szférában.
- Más városokkal ellentétben nálunk nem zárt be a színház, a bábszínház és az uszoda, működött a kvartélyházi nyári színház, az AquaCity, a városi strandfürdő és a gébárti tóstrand, továbbá megtartottuk a fesztiválokat és az Egerszegi Adventet is.
- Megszorítások helyett előre menekültünk és számos energiahatékonysági fejlesztést valósítottunk meg az intézményeinkben, csökkentve ezáltal városunk energiafüggőségét (nyílászárók cseréje, napelemes rendszerek, energiatakarékos világítás, fűtőkorszerűsítés, kazáncserék, külső hőszigetelés, stb.).
- A rászorulóknak gázár támogatási és villamosenergiaár támogatási programot dolgoztunk ki.
- Elindítottuk az ingyenes lakossági energiatakarékos égőcsere programot, amelyre 2.081 regisztráció érkezett (25 ezer izzó).
- Végül ingyenes társasházi energiatakarékos égőcsere programot is indítottunk.

GAZDASÁGFEJLESZTÉS ÉS MUNKAHELYTEREMTÉS

Az elmúlt 10 évben **5 ezer új munkahely** jött létre Zalaegerszegen, ennek közel fele ebben a ciklusban.

A **munkanélküliség** aránya így alakult:

- 2014: 7,5 %
- 2017: 5,5 %
- 2019: 3,5 %
- 2021: 3,2 %
- 2023: 2,5 %
- 2024: 2,3 %

A ciklus végére komoly **munkaerőhiány** alakult ki, melynek kezelésére egy 18 pontból álló csomagot dolgozott ki az önkormányzat (szakképzési és egyetemi ösztöndíjak, foglalkoztatási támogatások, képzések és átképzések, első lakáshoz jutók támogatása, stb.).

A munkaerőhiány miatt üres, betöltésre váró álláshelyek több százas **listája a város honlapján megtekinthető.**

A gazdaság fejlődésének legjobb fokmérője a **helyi iparüzési adóbevétel** összegének alakulása, ami több, mint a duplájára nőtt:

- 2014: 3,2 milliárd Ft
- 2020: 4,5 milliárd Ft
- 2023: 7,5 milliárd Ft

Olyan gazdasági ökoszisztéma alakult ki, ahol jelen van és összekapcsolódik a termelés, a kutatás-fejlesztés, az innováció, a szakképzés, az egyetemi oktatás, valamint a különféle szolgáltatások.

Az északi ipari parkban, 265 hektár területen épült meg a hagyományos, az elektromos, valamint az önvezető gépjárművek kutatás-fejlesztésének és innovációjának Európában is egyedülálló bázisa, a **ZalaZONE Járműipari Tesztpálya**, amely folyamatosan vonzza a kiegészítő beruházásokat, a kutató és fejlesztő központokat, illetve az egyetemi háttérrel. **Eddig több mint ezer új munkahelyet teremtettek a tesztpálya körül letelepedett vállalatok, ez a legfőbb hozadéka a létesítménynek.**

A tesztpálya hatására épült meg az **AVL Hungary Kft.** kutató-fejlesztő központja, ami 150 új munkahelyet jelent.

A tesztpálya miatt választotta Zalaegerszeget a **RHEINMETALL**, amely a város történetének eddigi legnagyobb ipari beruházásaként épített modern, 30 ezer négyzetméter nagyságú gyárat, felmenő rendszerben 600 munkahelyet kialakítva.

Elkészültek a **BOSCH Kft.** kutató-fejlesztő központjának első épületei is a tesztpálya mellett. A teljes beruházás 2025-re készül el 200 új munkahelyet teremtve.

Ugyancsak a tesztpályával való szoros együttműködés miatt döntött úgy egy másik **fontos autóipari nagyvállalat**, hogy innovációs és kutató-fejlesztő központot hoz létre 200 új álláshellyel (a bejelentés és a részletek nyárig várhatók).

A ZalaZONE Járműipari Tesztpálya és az új üzemek mellett épült fel a **Science Park**, vagyis az ipari-gazdasági beruházásokat kiszolgáló egyetemi oktató, kutató és innovációs központ. A Science Park programban részt vevő három egyetem (Széchenyi István Egyetem, Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem, Pannon Egyetem) célja, hogy nemzetközi színvonalú környezetet teremtsen a gazdasági nagyberuházások szomszédságában az oktatáshoz, a kutatáshoz, hozzájárulva a térség versenyképességének növeléséhez.

A **FLEX** több beruházást is megvalósított a ciklus folyamán, melynek során új raktár épült a Zrínyi utcai telephelyen, bővült az infrastruktúra, technológiai fejlesztés is megvalósult, végül idén elkezdődött a Posta utcai telephelyen a cég egyik legnagyobb beruházása, melynek során 8 ezer négyzetméteres új gyártócsarnok, 2 ezer négyzetméteres irodarész és 10 ezer négyzetméteres új raktár épül 300 új munkahelyet létrehozva.

Ugyancsak jelentős, 5,5 milliárd forint értékű beruházást valósított meg a **Schneider Electric** a Hock János úti gyárában. 2022-ben 150 fővel bővült a dolgozói állomány, 2023-ban további 60 új álláshelyet töltöttek be. Ez összesen 210 új munkahelyet jelent.

A **Scintilla Fémalkatrész Kft.** sikeresen átvette a Tungstam zalaegerszegi gyáregységének működtetését, megmentve ezzel 82 munkahelyet, sőt, azóta már 123 munkavállaló dolgozik a cégnél.

A 76-os úttól délre, a város irányában található az önkormányzat által kialakított **északi ipari park**, ahol helyi vállalatok, illetve magyar tulajdonú kis- és középvállalkozások működnek (inkubátorház 1-es, 2-es és 3-as üteme, Zalaco, Mould-Tech, Liegl & Dachser, Edelmann, Plazma-Vas, Fundament Plusz, Györe Intertrans, Pernix Pharma, WE Automize, MPL, Csejtei, ODBE, VoltMaster, 3V'96 Kft.). Az elmúlt években több alkalommal bővítettük és fejlesztettük az önkormányzati ipari zónát, azonban 2023-ban a beruházó vállalkozásoknak kijánlható közművesített és úttal megközelíthető parcellák ismét elfogytak, miközben több cég is jelezte, hogy szeretnének újabb iparcsarnokokat építeni. Ezért 400 millió forint kormányzati támogatásban részesült a város, melyből **tovább bővítjük az ipari zónát, újabb parcellákat alakítunk ki feltáró ipari úttal, közvilágítással és közművekkel.**

Elkezdődött 27 hektáros területen a METRANS leendő közúti-vasúti terminálja és logisztikai központja mellett a kapcsolódó városi **logisztikai ipari park** kialakítása. A második ütemben új csapadékcsatorna épül majd, valamint elkészülnek az áramcsatlakozási kapcsolatok is.

A régészeti feltárások után a földmunkákkal folytatódik a **METRANS** beruházása, amely első ütemben 120 új munkahelyet eredményez, a kapcsolódó cégekkel együtt pedig 500 új munkahelyet teremt a térségben.

Az **MPL Zrt. logisztikai központot** épített szintén az északi ipari parkban, a közel egymilliárdos beruházással épült 2700 négyzetméteres csarnokban 64 fő dolgozik.

A **Juhász-Intertrans Kft.** a botfai körforgalom mellett alakította ki logisztikai központját.

Új telephelyre, az északi ipari parkba költözött a **Karát Kamion** logisztikai bázisa.

Az **Europotec Kft.** 2500 négyzetméteres új gyártócsarnokot épít 100 új munkahelyet teremtve.

A **Techno-World System Kft.** 1400 négyzetméteres csarnokot épített félmilliárdos beruházással, benne gyártóegységgel, irodával, logisztikai raktárral és bemutatóteremmel.

Elkészült 3 milliárd forint beruházással a **MOL gumibitumen gyártó új üzeme**, amely naponta 96 tonna, éves szinten 20 ezer tonna útépítési alapanyagot tud termelni.

Az **ECT Hungary Kft.** 30 fővel növelte a dolgozói állományát.

A **DTI Hungary Kft.** új üzemcsarnokba fog költözni és 25 új munkahelyet létesít.

A **MouldTech Systems Kft.** két új üzemcsarnokot épített 4,5 milliárd forintos beruházással. A meglévő iparcsarnok 600 négyzetméteres épülettel bővült és felhúztak egy új, 3000 négyzetméteres üzemet is, 50 új munkahelyet teremtve.

A **Fundament Plus Kft.** 2500 négyzetméteres üzemcsarnokot alakított ki az északi ipari parkban 1,1 milliárd forintos ráfordítással.

A **Binax C.C. Kft.** informatikai és ingatlanfejlesztést hajtott végre és átlépte a 200 fős dolgozói állományt.

Új forgácsoló üzemet épített az **EURO-GEO Kft.** félmilliárd forintos beruházással.

A **ZMT Hungary Kft.** három új gyártósort helyezett üzembe 550 millió forintos beruházás-sorozattal.

A Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége (VOSZ) **regionális vállalkozásfejlesztési irodákat** nyitott Zalaegerszegen, az északi ipari parkban, a ZalaZONE Járműipari Tesztpálya melletti irodaépületben.

VÁROSFELJESZTÉS

Új uszoda, tanuszoda és városi strand épült. Európában 2023-ban 44 ezren fulladtak vízbe a nem megfelelő úszástudás miatt, közülük 27 ezren 5-15 éves gyermekek voltak. A tanuszodának köszönhetően Zalaegerszegen is elindulhatott az ingyenes Úszó Nemzet Program, melybe 18 intézményből 800 kisgyermek kapcsolódott be, továbbá zajlik a Zalaco Zalaegerszegi Úszó Klub által koordinált Zegihal úszóiskola program is, ezeknek köszönhetően összesen 1600 gyermek tanul meg biztonságosan úszni.

Elkészült az **Alsóerdei Sport- és Élmenypark**, ahol a sok sportolási lehetőség, játszópark és gokart mellett újra van **KRESZ-park**, hogy a gyerekek megtanulhassák a biztonságos közlekedés szabályait, továbbá épült egy négyévszakos, egész évben használható, műanyag borítású **sípálya** is, ahol a gyermekek szakképzett oktatók irányításával tudják elsajátítani a síelés alapjait, vagy akár haladó mozdulatokat, így

sokkal rutinosabbak, amikor elmennek síelni, vagy sítáborba, továbbá jóval kisebb az esély, hogy balesetet szenvedjenek.

Megújult az Alsóerdei Sport- és Élmenyparkkal szemben található önkormányzati **vendégház** és időközben a szomszédos vendégház is a városhoz került, amely új bútorzattal gazdagodott.

Jelenleg is zajlik a **TV torony** környezetének rendezése (útfelújítás, a parkoló aszfaltozása, a fogadótér rekonstrukciója, a lift felújítása, a büfé korszerűsítése, stb.)

Megépült a Vásárcsarnok mellett a **Göcseji Tudásközpont – Zalaegerszegi Helyi Termék Piac**, ahol a kézműves termékek megvásárlásának lehetősége mellett mesterségbemutatókkal, kulturális műsorokkal is kedveskednek az érdeklődőknek. És ha már piac: megújult a **Vásárcsarnok** vizesblokkja is.

Elkészült az 1750-ben épült **botfai Erdődy-Hüvös Kastély** felújítása, amely közösségi térként és szálláshelyként funkcionál.

Befejeződött az 1765-ben épült **Kvartélyház** és a **Levéltár** épületének felújítása.

Idén elkezdődik az 1900-ban épült egykori **tiszti klub** (helyőrségi művelődési otthon, HEMO) felújítása.

A volt tiszti klubbal szemben, a megújult Zóna épület és az ugyancsak felújított Korona Szalon között lévő sarki épület **romos homlokzatának helyreállítása** is megkezdődik.

A megújult **Ady utcában** két, helyi védettség alatt álló, magántulajdonban lévő épület újul meg (Ady Endre utca 6., valamint 10.).

A Várkör utca és a Budai Nagy Antal utca közötti házak bontása után parkoló, zöldfelület és közösségi tér alakul ki, valamint visszaépül a régi Zalaegerszeg egyik jellegzetes épülete, a **Mérlegház**.

A szomszédos területen a 2009-ben bezárt **egykori Köbtex** területét az olasz tulajdonosoktól lokálpatrióta zalaegerszegi vállalkozók vásárolták meg, akik elkezdték a romos épület bontását és az új beruházások előkészítését.

Zajlik a 2003-ban bezárt **volt ruhagyár** területének rendezése is. Földszintjén üzletet, a felsőbb szinteken irodákat és modern lakásokat alakítanak ki, összesen 6 milliárd forint értékű magánberuházással.

Magánberuházásban újult meg és **Hotel Venatus** néven nyitott újra a 2011-ben bezárt sportközpont.

Zajlik a magántulajdonban lévő, 2013-ban bezárt **volt SZMK** épületének felújítása. A Szakszervezetek Művelődési Háza a teljes rekonstrukció után irodaházként működhet tovább.

2007-ben zárt be a **Zala Bútor Zrt.** gyára a Malom utcában, melynek épületét az új tulajdonos ugyancsak teljesen felújította.

A kaszaházi városrészben, a híd mellett működött egykor a **Halászkert Vendéglő**, melyet új tulajdonosa éppen most újít fel.

Zajlik a már megújult kormányhivatal mellett, a szintén felújított Petőfi iskolával szemben a **Kosztolányi utca 12-14. szám** alatti, közkeletű nevén „kamarák házának” hívott irodaház felújítása.

Ugyancsak renoválják a **Zala Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara székházát** is.

Befejeződött a Balatoni úton a **Zala Vármegyei Rendőr-főkapitányság épületének** modernizációja.

A **Zalaegerszegi Rendőrkapitányság** épületében 160 millió forint értékű energetikai korszerűsítés valósult meg.

Büszkeségre ad okot, hogy **az elmúlt években számos romos, a városképet eddig elcsúfító ingatlan sorsát sikerült rendezni**: Color, Zóna, régi Balaton Hotel (most már Willis Hotel), KISZÖV-székház, botfai kastély, Kvártélyház, múzeum, középületek, templomok, bölcsődék, óvodák, iskolák, egykori ruhagyár, volt Köbtex, SZMK, kamarák háza, Zala Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara székháza, rendőr-főkapitányság épülete, Venatus, volt Zala Bútor, egykori Halászkert, Reininghaus épülete (Platán Center), Petőfi utca, Mártírok-Kisfaludy utca sarok, Alsóerdőn a Tungstram pálya melletti utolsó romos ház bontása, Várkör utcai maradék családi házak bontása, Mérlegház visszaépítése, tiszti klub felújítása, stb.

Megújult az 1747-1769 között épült **Mária Magdolna Plébániatemplom**, ahova új orgona is került.

Megújult a **Mária Magdolna Plébánia** 1763-as épülete.

Sikerült felújítani a bazitai városrészben az 1890-ben felszentelt **Avilai Nagy Szent Teréz Templomot**.

Elkészült a Kertvárosban az **új közösségi ház**, valamint a Szűz Mária Szeplőtelen Szíve tiszteletére és Mindszenty József emlékére épült templom **altemplomának** bővítése.

Megújult az 1330-ban épült **csácsi Szent Sebestyén Templom**.

Véget ért a 13. századi **andrászhidai Szent Kereszt Felmagasztalása Templom** felújítása.

Felújítottuk az ugyancsak 13. századi **zalabesenyői Alexandriai Szent Katalin Templomot**.

Új külsőt kapott az 1750-1760 között épült **egerszeghegyi kápolna**.

Elkészült a **Mindszenty Kert** az olai Jézus Szíve Ferences Plébánia és Kolostor mellett és megújult a **templom előtti tér** is.

Megújult az 1942-ben átadott, erdélyi stílusban épült **református templom**.

Új ravatalozó épült a Göcseji úti temetőben, amelynek falára Németh János Kossuth-díjas keramikusművész készített nagyméretű domborművet, továbbá megújult a térburkolat, a bevezető út és a virágárus pavilon is.

A **Zalaegerszegi Televízió és Rádió** 47 millió forint értékű eszközbeszerzéssel gyarapodott (új vezérlő, kamerák, számítógépek, stúdió, bútorok, háttér). Egyre népszerűbb az **Egerszeg Rádió**, elindult az **Egerszegi Hírek** honlap és Facebook oldal.

Megszépült külső-belső térrel, gyereksarokkal, modern digitális eszközökkel várja a hazai és külföldi betérőket a **Tourinform Iroda**.

Az egykori **Balaton Hotel Willis Hotel** néven újult meg és alakult át 64 szobás, konferenciateremmel ellátott, wellness részleggel rendelkező négycsillagos szállodává.

Megnyílt a **Z-ROOMS Boutique Hotel**, a nemzetközi elvárásoknak megfelelő, luxusminőségű szálláshely 9 szobás.

Lezárult a **Vizslapark** több éves megújítása: zöldfelület rendezés, 176 új fa, új játszótér, rekortán futókör, edzőpark, új utak és sétányok, közvilágítás, közbiztonsági kamerarendszer, megújult szobrok és szökőkutak, Pajtások című új szoborcsoport, ivókutak, kutyafuttató, fagyizó, büfé, parkőr iroda, nyilvános wc, pelenkázó.

Az elmúlt években folyamatosan újult meg a **Gébárti-tó környezete**:

- A 2005-ös, 17 évre szóló szerződés lejártá után, 2022. végén visszavettük a magánvállalkozótól az önkormányzat kezelésébe a **gébárti tóstrandot**, amit 2023-ban felújítottunk és újra megnyitottunk.
- A tó körbejárhatósága érdekében **elkészültek mindkét ágon az új hidak**. Épült egy pihenőstég, egy vizesblokk és egy csónakkölcsönző stég is.
- A régi Hattyú büfé helyén megépült a 21. századi elvárásoknak is megfelelő, modern **Hattyú Bisztró**, mögötte nyilvános illemhellyel.

- A szomszédos rossz állapotú halór házat elbontották, a helyén **közösségi tér létesült kemencével.**
- A Magyar Kajak-Kenu Szövetség kiépítette a **vízisport központot** a tó partján.
- Megépült a **Boldogasszony Kápolna.**
- Megvalósult a **Kézművesek Házának bővítése**, továbbá a nyílászárók cseréje, a tető felújítása, a szövő-textilműhely és a Tetőtől-Talpig Viseletkészítő Bemutató Műhely kialakítása, megnyílt a Panoráma Népművészeti Galéria.
- **Új játszótér** létesült a gát előtti területen.
- Elkészült a Kárpát-medencei tradicionális fa sírjeleket bemutató **emlékpark.**

Megújult és újra körbesétálhatóvá vált a **kaszaházi Malom-tó.**

A Horhosok útja után két újabb túraútvonal létesült. A **Páfrányok útja** Bozsok és Botfa között hív barangolásra, a **Tölgyek útja** pedig Alsóerdőt és környékét hálózza be.

Elkészült a **Hideg-kúti pihenőhely** is, ahol megépült a kút, padokat, valamint esőbeállót helyeztünk el és Mária kegyesoborral is gazdagodott a terület.

Tovább szépült a **Levendula Kert.**

Megnyílt a mind az öt érzékszervünket egyaránt stimuláló **Táncoslapi Fűves Porta és Meztéllás Kert.**

Megvalósult a **Smart city** fejlesztés (belvárosi ingyenes wifi, érintőképernyős infotornyok, töltőkkel rendelkező okos padok, okos játzóeszközök).

Fedett közösségi tér és szabadtéri színpad épült Zalabesenyő Öreghegyen, melyben döntő szerepe volt a Besenyő és Öreghegy Polgárőr Egyesületnek.

Az önkormányzat pénzügyi támogatásával, a költségek átvállalásával **újra kinyitott a kertvárosi posta. András hidán** a Magnetic Áruház tulajdonosának köszönhetően szintén újra van postai szolgáltatás.

Megújult a **Zala-Müllex Kft. és a Zalai Közszolgáltató Nonprofit Kft.** irodaháza és műhelycsarnoka, hamarosan elkezdődik a **Városgazdálkodási Kft.** telephelyének felújítása.

2023. áprilisban **súlyos tüzeset volt egy Holub utcai társasházban.** Az önkormányzat 16 millió forint támogatást biztosított a társasháznak azokra a felújításokra, melyeket a biztosítás összege nem fedezett.

2023-ban is **Zalaegerszeg lett a legbiztonságosabb város** az 50 ezer fő feletti települési kategóriában. Az egész városban, egész évben 6 lakásbetörés, 1 gépkocsi feltörés és nulla gépkocsilopás volt. Köszönet a rendőröknek, a polgárőröknek, a közterületfelügyelőknek!

OKTATÁS

Új bölcsőde épül András hidán 250 millió forintos beruházással az iskola és az óvoda közvetlen közelében, a műfüves futballpálya mellett (amit nem érint a projekt).

Elkészült a **Szent Család Óvoda** teljes felújítása és öt csoportossá bővítése egymilliárd forintos beruházással.

Ovi-sport pálya épült a csácsbozsoki Szivárvány téri Tagóvoda, a ságodi óvoda és a bazitai óvoda udvarán is, így már valamennyi óvodánkban van ilyen létesítmény.

Megújult a Kertvárosi Óvoda Csillagközi Székhelyóvodájának udvara, új tetőt kapott a Kosztolányi téri óvoda játszótere, sósobát alakítottak ki a Radnóti úti óvodában, dísztavat (benne aranyhalakkal) és tavi bemutatótermet alakítottak ki a Kodály utcai Óvodában, térköves borítású KRESZ-parkot és megújult udvart vehettek birtokba a gyerekek az Úrhajós utcai Tagóvodában, melynek a belső terei is megújultak.

Új játszótérrel gazdagodott a csácsbozsoki **Izsák Imre Általános Iskola**.

Megújult az **Eötvös József Általános Iskola** 492 millió forintos ráfordítással, ahol új játszótér is épült.

Elkészült a **Petőfi Sándor Általános Iskola** felújítása 436 millió forintos ráfordítással.

Megvalósult a **Liszt Ferenc Általános Iskola** felújítása 345 millió forintból, melyet a tornacsarnok teljes renoválása követett, az udvaron pedig új műfüves pálya épült.

Elkészült a **Dózsa György Általános Iskola** felújítása 324 millió forintos ráfordítással, majd megépült az iskola **új tornacsarnoka** 1,25 milliárd forintos beruházással.

Az andráshidai **Öveges József Általános Iskolában** az első osztályosok termei újultak meg, valamint szaktanteremmel és játszótérrel gazdagodott az intézmény.

Új játszótér és új, műanyag borítású kosárlabdapálya épült a korábban szintén felújított **Landorhegyi Sportiskolai Általános Iskola** udvarán.

Megújult az **Apáczai Csere János Művelődési Központ tornacsarnoka** is 250 millió forintos beruházás eredményeként.

Zajlik a **Zrínyi Miklós Gimnázium** felújítása. Az eredeti projekt csak a főépületet tartalmazta, amely 832 millió forintos ráfordítással újul meg (tetőszerkezettől a fűtésrekonstrukcióig, nyílászáróktól a világítástechnológiáig, hőszigeteléstől a homlokzatig). Sikerült plusz 140 millió forint állami támogatást szerezni a teljes rekonstrukcióra, így a főépület mellett megújul a jobb oldali, különálló épület, a kerítés, a lábazat, a közművek, valamint a kapunál lévő szobrok környezete is.

A **Mindszenty József Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium** új oktatási szárnyal bővült, megújult a kémia labor, elindult 400 millió forintból egy 360 négyzetméter alapterületű újabb szárny építése (itt kap helyet az iskolalelkészség, a médiaterem, néhány új szaktanterem, az irattár és a gazdasági iroda), valamint megépült 3,3 milliárd forintos állami beruházás keretében az új, modern tornacsarnok és vívóterem. Az épületben működik a Zalaegerszegi Vívó Egylet is. Az iskola kerítése és kapuja is megújult, valamint 45 új parkoló épült.

Befejeződött a **Széchenyi István Technikum** felújítása 686 millió forintos projekt keretében.

Lezárult a **Deák Ferenc Technikum** felújítása 372 millió forint ráfordítással.

Új elektronikai labort hoztak létre a **Csány László Technikumban**, amely 2024-től újabb termekkel bővül.

A volt Petőfi laktanya parancsnoki épületének helyén, a Pannon Egyetem Zalaegerszegi Egyetemi Központja és a Ganz Ábrahám Technikum között 646 millió forintos beruházás keretében épült meg a **duális szakképző központ**. Egymilliárd forintos fejlesztéssel a legmodernebb eszközökkel is felszerelték a csarnokot.

A duális szakképző központ mellett 1,7 milliárd forintos beruházással idén elkezdődik egy **modern szakképző tanműhely** építése is, amely a járműipar, a hegesztés, a forgácsolás, továbbá a mérő és anyagvizsgáló területeken korszerű berendezések és gépek által biztosítja a gyakorlati képzés kereteit.

Innovációs és Tudásközpont épült a Pannon Egyetem Zalaegerszegi Egyetemi Központjában egymilliárd forintos beruházással.

KULTÚRA, TURIZMUS, RENDEZVÉNYEK

Teljesen megújult a **Göcseji Múzeum** épülete, amely új állandó kiállításokkal gazdagodott: várostörténeti kiállítás, Kisfaludi Strobl Zsigmond, Németh János, Fekete György és Preisz József gyűjteménye.

Elkészült a középkori várat, a Zalaegerszeg 20. századi történetét, Mindszenty József egykori apátplébános, későbbi esztergomi érsek és bíboros életét, valamint a kommunista diktatúra egyházüldözését bemutató **Mindszentyneum**.

A **Göcseji Falumúzeumban** megújult a Hencz malom, megépült a rámi kápolna és temetődomb, elkészült a pákászkunyhó, áthelyezték a kástut, új helyre került Szabolcs Péter Király és Királyné című szobra, kialakították az I. világháborús emlékművet, a fejfákat és a keresztekét, valamint a fatemplomba került a restaurálás után az 1796-os Klügel-orgona.

Megújult az 1858-ban épült egykori Korona Szálló, a volt KISZÖV székház, mely új zongorával is gazdagodott. Az épület **Korona Szalonként**, városi kulturális és közösségi célú épületként működik tovább.

Megújult az **Art Mozi** (volt Ady Mozi) belső tere.

Elkészült a **Városi Hangverseny- és Kiállítóterem** belső felújítása (parketta, festés, világítás, fénytechnika, fűtés, vizesblokkok, öltözők), idén pedig elkezdődött az intézmény előtti kis tér felújítása. A terembe új zongora is került.

A **Deák Ferenc Megyei Könyvtárban** összességében 100 millió forint értékű belső fejlesztés valósult meg.

A **Keresztury Dezső Városi Művelődési Központban** a Gála Társastáncklub Egyesületnek és a Zalai Táncegyüttesnek is otthont adó termek újultak meg.

A zalaegerszegi öntudat és a lokálpatrióta büszkeség jegyében megemlékeztünk a fontos **városi évfordulókról**:

- **2020**: 135 éves volt a rendezett tanácsú várossá nyilvánítás (1885. május 13.)
- **2021**: 600 éves volt Zalaegerszeg városként való okleveles említése (1421)
- **2022**: 775 éves volt Zalaegerszeg nevének első okleveles említése (Egurscug, 1247), 290 éves volt a hivatalos megyeszékhellyé válás (1732-ben nálunk épült meg a vármegyeháza)
- **2023**: 730 éves volt az az oklevél, amelyben már „Egerszeg”-ként jelenik meg településünk neve (1293)
- **2024**: 95 évvel ezelőtt, 1929-ben lett Zalaegerszeg megyei város (1885-től 1928-ig rendezett tanácsú város)

Minden esztendőben szerveztünk **konferenciákat**, jelentettünk meg **könyveket**, kiadványokat, nyíltak meg **kiállítások**. 2023-ban Zalaegerszegen rendezték meg a **Városi Polgármesterek Találkozóját**. A program Magyarország egyik legnagyobb múltú önkormányzati rendezvénye, melyen közel 200 városvezető vett részt.

Évről évre többen látogatták a **Hevesi Sándor Színház**, a **Griff Bábszínház** és a **Kvártélyházi Szabadtéri Színház** előadásait.

Népszerűek a városi programok:

- Pünkösdkor Göcseji Prószafesztivál
- Tavasszal Mustra Grill & Chill-t, ősszel Mustra Wine & Chill
- Májusban alsóerdei retro majális, Sörfesztivál, városi gyereknap
- Júniusban Egerszeg Fesztivál, Street Food Weekend, kvartélyházi szabadtéri nyári színház
- Júliusban Restart Fesztivál, filmzenei koncert
- Augusztusban játékonysági családi nap az AquaCityben
- Ősz kezdetén Vadpörkölt és Bor Fesztivál
- Decemberben Egerszegi Advent, Mézfesztivál

Számos új köztéri alkotással, szoborral és emléktáblával gazdagodtunk:

- Czobor Mátyás polgármester (1918-1936) mellszobra a Május 1. ligetben
- Deák Ferenc ifjúkori szobra a bíróságon
- Mihály városbíró a megújult Göcseji Múzeum mellett
- II. Rákóczi Ferenc fejedelem szobra a Rákóczi úton
- Városmakett a Városháza előtt
- Országzászló és emlékmű a Bajcsy-Zsilinszky téren
- Pajtások a Vizslaparkban
- Mária képes fa emlékmű Alsóerdőn
- Zalai gímszarvas Alsóerdőn
- Fásítók emlékoszlopa a Parkerdőben
- István és Gizella domborműve a Borbély György közben
- Székelykapu a Kálvária téren, a Rózsák terén erdélyi testvérvárosaink (Marosvásárhely, Barót, Nyárádszereda) kezdeményezésére
- Emléktábla a cserépkályhagyárra, az alsóerdei napközis táborra, Munkácsy Mihályra, dr. Németh Józsefre, Morandini Tamásra, Zalai Tóth Jánosra, Fekete Györgyre, Göcseji-Pataki Ferencre, Tüttössy Lászlóra, Kapiller Imrére, valamint az Erdődy családra emlékezve

EGÉSZSÉGÜGY

Megújult a landorhegyi városrészben a IX. számú, Gasparich utcai felnőtt **házi**orvosi **rendelő**.

A városi önkormányzat soha nem volt és most sem fenntartója, vagy működtetője a megyei, állami kórháznak, azonban számunkra is fontos az intézmény helyzete, ezért mi is igyekszünk segítséget nyújtani (önkormányzati szakemberlakások felajánlása a letelepedő orvosoknak, elektromos autók használatának lehetősége a szakembereknek, parkolókarttyák, parkolóépítések, játékonysági gyűjtések, stb.).

Az elmúlt években a Zala Vármegyei Szent Rafael Kórházban **13 fejlesztés** is zajlott, illetve zajlik:

1. 58 millió forintból megújult a **hidroterápiás medence** és annak kiszolgálótere.

2. **Egynapos sebészet** létesült 500 millió forint ráfordítással.
3. Befejeződött az **orvos- és nővérszálló** teljes külső és belső felújítása, amely egymilliárd forintból valósult meg.
4. Elkészült a korszerű, szimulációs **skill labor** műtővel, demonstrációs teremmel az egészségügyi szakdolgozók és orvostanhallgatók képzésére.
5. Eszközfejlesztés zajlott a **fizioterápiás osztályon**.
6. Befejeződött a rendelőintézet, az **SZTK belső felújítása** 284 millió forintból.
7. Modern multifunkciós **ultrahangkészülékkel** gyarapodott a neurológiai osztály.
8. 88 millió forint ráfordítással két új, modern eszközzel gyarapodott a **szívsebészet**: 3D thoracoscop a minimál-invazív beavatkozások elvégzéséhez, 4D Echocardiographias készülék a pontos kardiológiai kórképek diagnosztizálásához.
9. Megvalósult a **kardiológiai és onkológiai eszközpark 800 millió forint** értékű fejlesztése (új CT, új mammográf, új szív-ultrahang, új sebészeti lézerkészülék, új sebészeti és urológiai laparoskopos torony, stb.).
10. Elkészült 730 millió forintos beruházás keretében a „C” épület, azaz a **diagnosztikai épület felújítása**.
11. Befejeződött a **rendelőintézet**, az SZTK külső felújítása 351 millió forintos ráfordítással.
12. Megvalósult a **pszichiátria** fejlesztése egy 450 millió forintos projekt keretében.
13. Elkezdődött egy jelentős kardiológiai eszközfejlesztés, az új **hemodinamikai labor** kialakítása 292 millió forintos ráfordítással.

Így összességében közel 5 milliárd forint értékben valósultak, illetve valósulnak meg beruházások a megyei, állami kórházban.

Több fejlesztés is megvalósult az **Integrity Magánklinikán**, a **Platán Magánklinikán** és a **Léda Medical Centerben**.

SPORT

Elkészült az **Alsóerdei Sport- és Élménypark**.

Bringapark létesült Alsóerdőn.

Három **túraútvonalat** alakítottunk ki: Horhosok útja, Páfrányok útja, Tölgyek útja.

Szabadtéri testedző sportpark épült az Ifjúsági és Sportcentrumban, a Vizslaparkban, a Sportcsarnok mögött, a Parkerdőben és Alsóerdőn is.

Minden óvodában van már szabadtéri **ovi-sport pálya**.

Megépült a **Dózsa György Általános Iskola** új tornacsarnoka, megújult a **Liszt Ferenc Általános Iskola** és az **Apáczai Csere János Művelődési Központ tornacsarnoka**.

Megújult a ZTE stadion mellett lévő **Ostoros Károly Csarnok**.

Több jelentős fejlesztés zajlott a **Jégcsarnokban** (új pályatest, világításkorszerűsítés, új fűtési és hűtési rendszer, edzőterem szigetelés).

Megújult és új szárnyal bővült a **birkózóterem**.

Három új, modern tenispálya épült az Ifjúsági és Sportcentrumban, a ZTE Tenisz Klub területén.

Új műfüves pálya épült az Ifjúsági és Sportcentrumban.

Műfüves sportpálya létesült a neszelei városrészben.

Bővül és megújul a **Botfai LSC** öltözőépülete.

A Windoor Sport és Szabadidő Központban **kézilabdapálya** létesült.

Megvalósult a **búslakpusztai sportlőtér modernizálása**.

Népszerű a **Restart Fesztivál**, az országos és nemzetközi szinten is ismert zalaegerszegi sportfesztivál.

2023-ban Zalaegerszeg is a **Tour de Hongrie nemzetközi kerékpáros körverseny egyik állomása** volt.

UTAK, JÁRDÁK, PARKOLÓK, KERÉKPÁRUTAK, KÖZMŰVEK

Zalaegerszegen összesen **869 út és járda van. A városi úthálózat teljes hossza 600 kilométer, a járdáké 225 kilométer.** Ezek karbantartása és felújítása a legnagyobb kihívás az önkormányzatnak, hiszen évente nagyjából 300-400 millió forintot tudunk erre a célra fordítani, ami a 869 utca töredékére elég. Így jelentős eredményeket csak kormányzati támogatással, vagy pályázati forrásokkal lehet elérni.

Amíg a 26 ezer zalaegerszegi családra/háztartásra 1998-ban még csak 16 ezer gépjármű jutott (tehát 10 ezer családnak/háztartásnak autója sem volt), addig **2023-ban már 36 ezer gépjármű volt a városban** (több ezer családnál két, vagy három autó is van). Ha azokat is számoljuk, akik más településekről érkeznek Zalaegerszegre (munkahelyre, óvodába, iskolába, bevásárolni, edzésre, szórakozni, stb.), akkor **napi szinten 50 ezer gépjármű nehezedik a városi forgalomra**, miközben a házak, falak, utak adottak, azokon már nem lehet változtatni, szélesíteni és a maradék zöldfelületeket sem szabadna eltüntetni beépítéssel.

Emiatt is fontos a tömegközlekedés fejlesztése. 2020-ban 800 millió forintos ráfordítással **6 új csuklós Mercedes buszt** vásárolt Zalaegerszegre az állami cég, a Volánbusz Zrt., 2023-ban pedig 2 milliárd forint értékben **11 új elektromos autóbussz** érkezett a flottába. Ezzel 5 évre csökkent az állami vállalat zalaegerszegi buszainak átlagéletkora, ami az egyik legjobb arány a városok összehasonlításában.

Zajlik Zalaegerszeg történetének legnagyobb út-, járda- és parkolóhely fejlesztési beruházás-sorozata, melyet az 1885-ben hivatalba lépett első és nagy városfejlesztő polgármesterünkről **Kovács Károly Városépítő Programnak** neveztünk el. Ennek keretében kormányzati támogatással közel 100 helyen, 15 milliárd forint értékben újulnak meg, vagy épülnek utak, járdák, terek, parkolók.

A korábbi városvezetések évtizedekig tervezték, 2023-ban azonban meg is valósult részben állami, részben uniós pályázatból a **Kosztolányi utca felújításának és kétirányúsításának** első üteme a nagytemplomtól a Hunyadi utcáig, idén pedig elkezdődik a Hunyadi utcától a vasútállomásig és az SZTK-ig terjedő második ütem kivitelezése is.

Elkészült a **Szenterzsébethegyi út felújítása** is, a közel 2,5 km-es szakasz 917 millió forint állami támogatásból újult meg.

Megújult a **Kálvária tér, a Rózsák tere** Kisfaludi Strobl Zsigmond Kis makrancos című szobrával és a szökőkúttal együtt.

Elkezdődött a **Városi Hangverseny- és Kiállítóterem előtti tér** felújítása.

328 millió forintos állami támogatással teljesen megújult a **Keresztury Dezső Városi Művelődési Központ előtti tér és lépcsősor.**

182 millió forintos ráfordítással megújult a **Zalakerámia Sport- és Rendezvénycsarnok előtti tér**, ahol 126 férőhelyes ingyenes parkolót alakítottunk ki.

240 millió forintos állami támogatással **97 férőhelyes új, ingyenes parkoló** épült a korábbi Galamb utca helyén, a stadion mellett.

Sajnos egy ilyen kiadvány nem teszi lehetővé, hogy **mind a 91 állami felújítási helyszínt és a több száz önkormányzat által felújított utat és járdát** bemutassuk, azonban az arányos városfejlesztés jegyében ügyeltünk rá, hogy minden városrészben legyenek felújítások és tervszerűen, évről évre haladjunk a 869 úttal és járdával.

Számos **közműfelújítás** is megvalósult, melyek közül a legnagyobb egy 1,7 milliárd forintos közműfejlesztés volt, amely 14 helyszínen ivóvízhálózatot, 14 helyszínen pedig szennyvízhálózatot érintett. A projektnek köszönhetően éves szinten 56 millió forint megtakarítást ér el a Zalavíz Zrt. az érintett hálózatok működtetése során. Az elmúlt másfél évtizedben közel 50 milliárd forint értékben sikerült megújítani különböző önkormányzati, állami és EU-s támogatásokkal a helyi közműrendszereket és közműhálózatokat.

A 2019-től 2024-ig tartó polgármesteri programnak és a város környezetvédelmi, klímavédelmi programjának fontos része volt a **kerékpárutak** fejlesztése. A cél kettős:

- Zalaegerszeget minden irányból kapcsoljuk be az országos kerékpáros úthálózatba.
- A városon belül a kerékpárút hálózat legyen folytonos, a hiányzó szakaszok épüljenek meg, a meglévőket újítsuk fel.

Eddig részben állami, részben EU-s pályázati forrásokból az **alábbi fejlesztések** történtek:

1. Felújítottuk a Berzsenyi utca északi részén lévő kerékpárutat 281 méter hosszú szakaszon, 28,5 millió forintos ráfordítással.
2. Megújult az Alsóerdei Sport- és Élmenyparkhoz, valamint bringaparkhoz vezető kerékpárút 1,3 km hosszúságban, 106 millió forintból.
3. Elkészült az Ola utca - Gébárti-tó - Andrásida szakaszon az új kerékpárút (6,5 km, 406 millió forint).
4. Átadtuk a Kosztolányi utca - FLEX - ADA szakaszon az új kerékpárutat (3,6 km, 257 millió forint).
5. Elkészült a Mindszenty tér - Kazinczy tér - Rákóczi utca - Ola utca szakaszon az új kerékpárút építése (2,8 km, 182 millió forint).
6. Elkészült a Mindszenty tér - Zalaegerszeg/Zalaszentiván közigazgatási határ közötti szakaszon az új kerékpárút építése (4,5 km, 600 millió forint).
7. Elkészült a Ságod és Kispáli közötti kerékpárút (1 km, 75 millió forint).
8. 2024-ben elkészül a botfai kikötés megépítése (927 méter, 223 millió forint)

Tehát 2019-2024 között 1,9 milliárd forint ráfordítással összesen **20,8 km kerékpárút** újult, vagy épült meg.

A következő években az alábbi **négy fejlesztést** szeretnénk még elindítani:

1. Teskándi kikötés (2023-ban benyújtottuk az 1 milliárd forint értékű Európai Unió pályázatát és 2024-ben indulnak a munkálatok).
2. Csácsbozsoki kikötés az arborétumig.
3. Kerékpárút kialakítása a Berzsenyi utca és a Zala Park között.
4. A Göcseji úton lévő kerékpárút felújítása a Kovács Károly Városépítő Programban.

KLÍMAVÉDELEM

Zalaegerszegen kiemelten kezeljük a **környezetvédelmet**, a klímaváltozás elleni küzdelmet. Klímastratégiát dolgoztunk ki, ennek fontos része a zöld, környezetkímélő hulladékgazdálkodási fejlesztések megvalósítása, a megújuló energiaforrások használata, az energiatakarékosság, az újrahasznosítás, a zöld közlekedés és még több zöld terület.

2019-ben **nagyszabású faültetési programot** hirdettünk meg, 5 év alatt **10 ezer új fát** ültettünk el.

3,3 milliárd forintból valósult meg a „Zalaegerszeg keleti vízbázisáról ellátott települések **ivóvízminőség javítása és vízellátásának fejlesztése**” című projekt. Így a már megújított nyugati vízbázis után a keleti vízbázis is tiszta, megbízható, egészséges ivóvizet biztosít a lakosságnak, jelenleg pedig már készülnek a tervek az északi vízbázisra is.

268 millió forint értékű energetikai fejlesztés készült el a Zalavíz Zrt. zalaegerszegi **szennyvíztisztító telepén**.

Befejeződött az a 4 milliárd forint értékű **környezetkímélő hulladékgazdálkodási beruházás**, amire nagy szükség volt, hiszen a városban éves szinten 25 ezer tonna hulladék képződik.

A klímavédelmi szempontok és az energiafüggettség csökkentése miatt épült meg Zalaegerszeg mellett, a város északi részén egy újabb jelentős, 19,8 MVA teljesítményű **napelem park**.

„Zalaegerszeg – Megtalálod a jövőd!”

2024-re elértük, hogy új, nagyívű és bátor célokat is megfogalmazzunk. Zalaegerszeg megérett arra, hogy a megyeszékhelyi funkciók ellátásán túl már térségi, regionális meghatározó szerepkört is magára vállaljon! **Mára újra büszkeség lett ZALAEGERSZEGINEK lenni!**

Márai Sándor gondolatát kölcsön véve és szavait kicsit átalakítva: Minden városnak van valamilyen csilhatatlan ismertetőjele és sajátsága, amiről nem ad hírt az útikönyv. Egyik arról híres, hogy jókedvű, a másiknak a levegőjén érezni, hogy itt szeretnek vitázni az emberek, a harmadiknak a könyvtáránál és a templománál is híresebb jellegzetessége a kitűnő gasztronómia. **Zalaegerszegnek pedig lelke van, és ez a lélek erőt ad!**

100 pont a dinamikus, fejlődő, stabil, biztonságos, egészséges, klímatudatos, büszke zalaegerszegi jövőért!

2024-2029

Az előttünk álló önkormányzati ciklusra olyan célokat fogalmazunk meg, melyek **reálisan meg is valósíthatóak** részben saját forrásból, részben Európai Unió pályázatok segítségével, részben magánereő bevonásával, részben pedig a kormányzati kapcsolatok kihasználásával, jelentős állami támogatásokkal.

Ahogy a bevezetőben is írtuk, ma már alapelvárás a saját jövőjükről döntő zalaegerszegi választók részéről, hogy a jelöltek **konkrét, alaposan kidolgozott, szakmailag alátámasztott programmal** rendelkezzenek és azt legyen lehetősége megismerni mindenkinek. Aki ilyennel nem rendelkezik, az nem vehető komolyan!

Az is fontos, hogy reálisan tudjuk megítélni saját magunkat és az elvégzett munkánkat, valamint tisztában legyünk a valós eredményeinkkel, de mindig megnyugtató, ha kívülről is megerősítést kapunk. 2024 elején ismertették az Egyensúly Intézet településindexét, "A jövő települései" című szakmai kutatást, melynek alapján **Zalaegerszeg lett a második legtöbbet fejlődő megyeszékhely**. A sorrend: 1. Székesfehérvár; 2. Zalaegerszeg; 3. Kecskemét. Az összes többi megyeszékhely ezután következik.

Zalaegerszeg az elmúlt években gyarapodó várossá vált, és az itt élőknek azt kell érezniük, hogy a fejlődéstől **az ő életük is napról napra jobbra válik**. Nagyon régen volt ennyi fejlesztés a zalai megyeszékhelyen, mint most. Persze nem egyértelmű minden beruházás megítélése, viszont elvitathatatlan, hogy a város folyamatosan megújul.

A gazdaság fejlődése és a bővülő anyagi lehetőségek megteremtik a kereteket arra, hogy a nagy projektek mellett **az emberek mindennapjait érintő dolgokkal is foglalkozni tudjunk**. Utak, járdák, parkolók, parkok, köztisztaság – a mindennapokban, az otthonainkból kilépve ezekre figyelünk fel először.

A célunk, hogy Zalaegerszeg elsősorban az itt élők igényeit szolgálja: **még élhetőbb és még otthonosabb** legyen. Az említett területeken zajlanak a fejlesztések, az új lehetőségek kihasználásával pedig még magasabb fokozatba kapcsolunk.

A program a következő, reálisan megvalósítható, megszerezhető forrással is biztosítható vállalásokat, illetve célokat tartalmazza:

GAZDASÁGFEJLESZTÉS

1. Az elmúlt években jelentősen erősödött a zalaegerszegi gazdaság és a 2014-es 3,2 milliárd forintról 2023-ra 7,5 milliárd forintra nőtt a helyi iparüzési adóbevétel. Ez azért fontos, mert ez az a forrás, amiből az önkormányzat szabadon gazdálkodhat (a normatív támogatások és bevételek kötöttek). Természetesen a realitás talaján maradva tudni kell, hogy megvannak azok a korlátok, ameddig egy város fejlődhet, hiszen adott a lakosság száma (55 ezer fő), ezáltal a munkaképes felnőttkorúak száma is, így nem tudunk versenyezni egy 100, 150, vagy 200 ezres város növekedési potenciáljával. Ugyancsak adottak a még iparfejlesztésre használható szabad területek (ezekből már nincs sok a város közigazgatási határain belül, egybefüggő zöldterületeket és erdőket pedig nem szabad feláldozni erre a célra). Ugyanakkor ha megvalósulnak a még folyamatban lévő nagyberuházások (Metrans, Rheinmetall, Flex, Audi kutató-fejlesztő központ, Europtec, stb.), akkor a 2024-2029-es ciklus végére nagyjából még egymilliárd forinttal emelkedhet a városunk iparüzési adóbevétele, a cél tehát az, hogy **2029-re elérjük a 8,5 milliárd forintot**.
2. Az említett nagy projektek mellett szerencsére számos helyi, magyar tulajdonú cég és közép vállalkozás szeretne az előttünk álló időszakban bővítést végrehajtani, ezért **2025-ig 400 millió forint ráfordítással (amely kormányzati támogatásból rendelkezésre áll) tovább bővítjük az önkormányzati tulajdonú északi ipari parkot, közművesített, feltáró ipari úttal megközelíthető, értékesíthető telkeket kialakítva**.
3. A Metrans már épülő közúti-vasúti terminálja és logisztikai központja mellett elkezdtük egy **önkormányzati tulajdonú logisztikai ipari park** kialakítását. Az első ütem elkészült, **2025-ig pedig megépül a csapadécsatorna és az áramcsatlakozási kapcsolatok is**. Erre a TOP Plusz programban a forrás rendelkezésre áll. A fejlesztés után a Metrans konténerterminálja mellett közművesített, bekötő úttal megközelíthető, értékesíthető telkek várják majd a kapcsolódó beruházásokat.

4. A **déli ipari park** legnagyobb beruházását a **Flex** hajtja végre a következő időszakban. A Posta utcai telephelyen 8 ezer négyzetméteres új gyártócsarnok, 2 ezer négyzetméteres irodarész és 10 ezer négyzetméteres új raktár épül 300 új munkahelyet létrehozva. Ehhez szükséges a közlekedési kapcsolatok és a megközelíthetőség javítása, ezért elkészítettük a déli átkötő útra vonatkozó fejlesztési terveket az Alsóerdei út és a Zrínyi utca között, új körforgalmakkal, gyalogátkelőhelyekkel és buszmegállókkal is számolva. A tervezői költségbecslés 4,3 milliárd forint forrásszükségletet mutat. Erre a célra rendelkezésünkre áll a Kovács Károly Városépítő Programban 1,6 milliárd forint, így a hiányzó összeghez kormányzati támogatást szükséges szerezni.
5. A városban működő **cégek fejlesztéseit számos módon segítjük:**
- szükség esetén és ha van megfelelő területünk, akkor iparterület értékesítésével,
  - a magánterületen kívüli, közterületen lévő infrastrukturális fejlesztésekkel (út, járda, kerékpárút, buszmegálló, közműcsatlakozás),
  - mikro- és kisvállalkozóknak létrehozott kamattámogatási programmal,
  - a szakképző intézmények, technikumok, a duális szakképző központ, a duális tanműhely, a felsőoktatási intézmények és a gazdasági kamarák bevonásával igényvezérelt képzések biztosításával,
  - munkaerőpiaci képzésekkel, oktatásokkal, átképzésekkel.
  - Azt ugyanakkor fontos rögzíteni, hogy Zalaegerszegen egyetlen cég sem kap az önkormányzattól semmilyen adókedvezményt (hiszen ilyen az Európai Unió szabályok szerint nem is adható), egyetlen cég sem kap az önkormányzattól semmilyen pénzügyi támogatást (erre ugyancsak nincs jogi lehetőség) és a 2 százalékos iparüzési adó keretei is egységesek az országos szabályozás alapján.
6. A 2014-es 7,5 százalékról 2024-re 2,3 százalékra csökkent a munkanélküliség Zalaegerszegen 5 ezer új munkahely létrehozása után, így ma már a további fejlesztések legfőbb akadálya, a cégek és az intézmények szempontjából a legnagyobb probléma a **munkaerőhiány**. Ennek kezelésére a közgyűlés egyhangú döntéssel fogadott el egy 18 pontból álló tervet, melynek része a szakemberlakások biztosítása, a lakásvásárláshoz nyújtott önkormányzati kamattámogatás, az első lakást vásárlók önkormányzati kamatmentes kölcsönprogramja, a lehetséges építési telkek felajánlása, a szakképzési és a felsőoktatási ösztöndíjrendszer bevezetése, valamint a házasságot kötő fiatalok és az újszülöttek támogatása. A közgyűlés egyhangúlag fogadta el azt a határozatot, amely felhívta a helyben működő multinacionális nagyvállalatok figyelmét arra, hogy **működésük, illetve minden**

fejlesztésük esetében részesítsék előnyben a magyar, a hazai, zalai, zalaegerszegi munkavállalókat, hiszen nekünk az az alapvető érdekünk, hogy ne külföldi munkaerő lássa el a feladatokat, hanem lehetőség szerint a helyiek.

7. Ahogy a fentiekben már bemutattuk, a 102 km² területű, 55 ezres lakosságú, 2,3 százalékos munkanélküliséggel rendelkező Zalaegerszegen viszonylag kevés beépíthető iparterület maradt, így új iparág, vagy újabb jelentős, nagy számú munkaerő alkalmazását feltételező vállalat megjelenése nem várható, hiszen nincsenek meg hozzá a feltételek. Így természetesen **akkumulátorgyár Zalaegerszegrre való telepedése sem jöhet szóba, sőt, illet az önkormányzat eleve nem is támogat.**

VÁROSÜZEMELTETÉS ÉS VÁROSFEJLESZTÉS

8. Az európai energiaválság negatív hatásait jól kezeltük, de a magasabb energiaárak miatt ezután is fontos, hogy a kidolgozott **energiahatékonysági fejlesztési programot** folytassuk (további napelemes rendszerek, világítás korszerűsítés, fűtésrekonstrukció, épületek hőszigetelése, stb.). Erre a forrás részben a város költségvetésében, részben a TOP Plusz programban rendelkezésre áll.
9. Bevezetjük az **egységes intézményi energetikai irányítási rendszert**, a fejlesztés forrása a város TOP Plusz keretében rendelkezésre áll.
10. A város **önkormányzatának tulajdonában 787 bérlakás van**, ami jóval több, mint sok nagyváros esetében. Ebből 734 lakást a LÉSZ Kft. kezel, a többi 53 lakás pedig különböző intézmények szakemberlakásai (pl. kórház, iskolák, színház). A LÉSZ Kft. által kezelt 734 bérlakásból 427 szociális alapon van bérbe adva (ezek átlagos bérleti díja havi 8-30 ezer Ft között van), 307 pedig úgynevezett költségelví bérlakás (albérleti kategória, ezek átlagos bérleti díja havi 29-75 ezer Ft között van). A 734 önkormányzati bérlakás esetében sajnos még mindig vannak, akik ezt a viszonylag alacsony bérleti díjat sem fizetik rendszeresen, így a kezelő LÉSZ Kft-nél jelenleg 51 millió forint a felhalmozott tartozások összege, melyért az önkormányzatnak, áttételesen a helyi közösségnek, a zalaegerszegi adófizetőknek kell kezességet vállalni. 2014-ben a bérlők által felhalmozott tartozás még 145 millió forint volt, következetes munkával sikerült ezt 2019-re 83 millió forintra, 2024-re pedig 52 millió forintra csökkenteni (nem volt könnyű, mert míg a magántulajdonban lévő albérletek esetén a nem fizetők szerződése azonnal felmondható, addig az

önkormányzati tulajdon esetében ez nem lehetséges, csak hosszadalmas jogi eljárással). **A lakásrendszer megőrzése és az önkormányzat tulajdonában lévő bérlakások folyamatos karbantartása és felújítása mellett cél az is, hogy a LÉSZ Kft. felé meglévő bérlői tartozásokat 30 millió forintba csökkentsük** (azért nem 0 Ft-ra, mert itt is reálisnak kell lennünk, sajnos vannak, akik már meghaltak, illetve olyanok is, akik nem érhetőek utol, akár külföldre távoztak, így lesznek olyan tartozások, melyek soha nem lesznek behajthatók).

11. Bár Zalaegerszegen 787 önkormányzati bérlakás van, ami több, mint számos másik város esetében, mégis felmerül, hogy **lenne még igény az ilyen típusú lakásokra**. Írhatnánk most azt, hogy megígérjük: 2029-ig száz új bérlakást építünk, vagy ennyi használt lakással bővítjük a meglévő állományt. Ez azonban felelőtlenység lenne!
  - Mai, 2024-es áron számolva száz új lakás (például két darab, egyenként átlagosan 50 négyzetméteres, 50-50 lakásos társasház) építése 4,5 milliárd forintba kerülne. Ekkora forrása természetesen nincs az önkormányzatnak, ráadásul jelenleg sem Európai Unió, sem állami program nincs erre a célra.
  - Mai, 2024-es áron számolva száz, egyenként átlagosan 50 négyzetméteres használt lakás megvásárlása 3-4 milliárd forintba kerülne (egy lakás ára 30-40 millió Ft között van). Ekkora forrása nincs az önkormányzatnak, sőt, ilyen célra nem csak, hogy most sincs, soha nem is volt sem Európai Unió, sem pedig állami támogatás.
  - Szóba jöhetne még egy 20 éves futamidejű, több milliárdos banki hitel felvétele, azonban amellet, hogy az önkormányzatot ilyen mértékben nem szabadna eladósítani, azt se felejtjük el, hogy a törlesztőrészekkel és a kamatokkal is számolva olyan magas lakásbérleti díjakat kellene meghatározni, ami megfizethetetlen lenne pont annak a rétegnek, akiken segíteni akarunk.
  - **Van-e bármilyen más megoldási javaslat?** Igen, bár kétségtelenül nem olyan hangzatos, mint felelőtlenül beígérni száz új lakást!
  - **A szakemberek által kidolgozott modell a következő:** az önkormányzat a tulajdonában lévő, építésre alkalmas földterületeket a konstrukció iránt érdeklődő vállalkozásokkal együttműködve apportként biztosítja, ezzel a társasház építési költsége csökken, az önkormányzat átmenetileg tulajdonhoz jut az új ingatlanban, a vállalkozó pedig vállalja, hogy a belsőépítészeti tekintetében olcsóbb, de minőségi anyagokat használ fel. Így az eredmény kisebb lakásokat tartalmazó, olcsóbb társasházak megépülése lehet, melyek elérhetőbbek az érdeklődők számára, különösen az állami családtámogatási programokat is felhasználva.

12. Zalaegerszegen összesen 85 közterületi **játszótér** van a Bóbita játszótérrel és az Alsóerdei Sport- és Élmenypark játszóparkjával együtt (ebbe a számba a bölcsődei, óvodai, iskolai játszótérek nem tartoznak bele, azok még ezen felül értendők). Ezek fenntartása, karbantartása és fejlesztése is komoly kihívás, különösen pénzügyi szempontból. Ugyanakkor, ha rossz idő van, esik az eső, hideg van, illetve tél van, akkor nincs olyan hely, ahova a családok tudják vinni a gyermekeket játszani. Ezért szeretnénk egy négy évszakos, fedett, fűthető, egész évben, rossz időben is használható **gyermekjátszóházat** építeni. A tervek már készülnek, az építkezés forrása a TOP Plusz programban rendelkezésre áll.
13. A **klímaváltozás** következtében nagymértékben átalakult az időjárás. A régi hosszabb, nyugodtabb esők mellett egyre gyakoribbak a trópusihoz hasonló gyors viharok megjelenése, és ilyenkor nem ritka, hogy egy óra alatt rázúdul a városra egy átlagos teljes hónap **csapadékmennyisége**. A sok évtizeddel ezelőtt épült, és egészen más típusú időjárásra és csapadékmennyiségre tervezett csatornarendszer ezt már nehezen kezeli. Ráadásul a városi rendszert csak egyben érdemes kezelni, hiszen bizonyos szakaszok bővítése a csapadékcsatornák átmérőjének szűkössége miatt, nem oldja meg az időjárás szélsőségeségéből fakadó problémákat. A Zalavíz Zrt. elkészített egy 600 oldalas részletes szakmai tanulmányt, melynek lényege a **komplex csapadékkezelési modell**. Reméljük, hogy a klímaváltozásra tekintettel jelenik majd meg olyan Európai Unió pályázat, amely ezt a célt szolgálja (jelenleg ilyen nincs). Addig is saját erőből, önkormányzati forrásból kezeljük a lokális csapadékvízvezetési problémákat. Ahogy 2019-2024 között, úgy a következő ciklusban is fontosnak tartjuk a városi **közművek fejlesztését**, ezért vállaljuk, hogy évente legalább 500 millió forint saját forrást fordítunk az **egészséges ivóvíz** ellátásra és a **biztonságos szennyvíz** kezelésre. A keleti és a nyugati vízbázist már EU-s forrásból megújítottuk, új célunk az **északi vízbázis kialakítása** lesz, melynek terveit elkészítettük és várjuk az újabb EU-s pályázati lehetőségeket.
14. Városunkban az elmúlt években sikerült elindítani egy olyan programot, amelynek célja a **fedett buszvárók** cseréje, felújítása. Ezt a következő ciklusban folytatni szeretnénk, azonban szükséges hozzá az együttműködés az állami céggel, a Volánbusz Zrt-vel, valamint a buszvárókon lévő reklámfelületek miatt a JCDecaux Hungary Zrt-vel és a Publimont Kft-vel.
15. Néhány belső munkálat után még idén befejeződik a **Zala Vármegyei Rendőrfőkapitányság** székházának felújítása.

16. Tovább folytatjuk a **Gébárti-tó** melletti fejlesztéseket. Ennek keretében tavasszal elkészül és megnyit az új Hattyú Bisztró. A leromlott állapota miatt lebontott volt halór ház helyén elkészült a közösségi tér és a kemence. Tavasszal pedig elkezdjük a parkolóból a bisztróhoz vezető út aszfaltozását, a bisztró és a kézművesek háza előtti terület térkövezését, a gáton átvezető sétány aszfaltozását és közvilágításának kiépítését, valamint a tóstrand melletti parkoló aszfaltozását is. Ezek forrása a költségvetésben biztosítva van.
17. 22 évvel ezelőtt, 2002-ben adták át az **AquaCityt**, melynek állaga több mint két évtized alatt romlott. Ami 2002-ben egy országosan, sőt, a környező országokban is egyedülálló turisztikai attrakció volt, az 22 év elteltével sokat veszített a varázsából, hiszen ez idő alatt a környéken, a régióban több hasonló, de már modernebb, új attrakciókkal rendelkező létesítmény épült. Időszerűvé vált az AquaCity felújítása és akár új attrakciókkal való bővítése is. Erre a terveket elkészítettük, azonban jelenleg nem látszik olyan forrás, amiből meg lehetne valósítani az ötleteket, hiszen a turisztikai jellegű pályázatok támogatási aránya 50 százalék, tehát a szükséges összeg másik felét az önkormányzatnak kellene önerőként biztosítani, ami igen jelentős teher (pl. 4 milliárd forint értékű felújítás és bővítés esetén az önkormányzati önrész 2 milliárd forint lenne, ami természetesen nem áll rendelkezésre, így állami segítség nélkül megvalósíthatatlan). A tervek alapján rendbe kellene hozni a csúszdadombot, a régi csúszdát el kellene bontani, új, modern, a mai igényeknek megfelelő csúszdák épülnének, felújításra szorulnak a gépházak és a medencék. A meglévő jakuzzik helyett ma már újakat kell létesíteni, továbbá szükséges lenne úszómedence és vizes játszótér építése, valamint új, melegvizes kút fúrása is.
18. A **gébárti turisztikai létesítmények** esetében külön, a 2000-es évekből örökölt probléma az önkormányzati és a magántulajdon egyszerre való jelenléte. Az AquaCity 2002-es megépülése után a beruházás az előzetes ütemterv szerint folytatódott volna 2003-ban a szomszédos területen egy önkormányzati fedett fürdő, majd egy önkormányzati négycsillagos hotel megépítésével, azonban ezek az állami forrásból tervezett projektek a 2002-es kormányváltás után már nem valósultak meg. Központi források hiányában a 2000-es évek közepétől inkább a magánvállalkozások által megvalósított beruházások kerültek előtérbe. Így épült meg, már vállalkozói alapon 2004-ben a magántulajdonban lévő termálfalu és kemping, 2007-ben pedig a szintén magántulajdonban lévő fedett termálfürdő. Közben 2005-ben a magánvállalkozó egy 17 évre szóló szerződésben átvette üzemeltetésre a gébárti tóstrandot is. Ez a szerződés

2022-ben lejárt, az üzemeltetés 2023-ban visszakerült az önkormányzathoz. Most tehát a következő a helyzet:

- Az AquaCity az önkormányzat tulajdona és az önkormányzat cége üzemelteti.
- A gébárti tóstrand az önkormányzat tulajdona, 2005-2022 között magánvállalkozó bérelte és üzemeltette, 2023-ban visszakerült az önkormányzathoz az üzemeltetés.
- A gébárti termálfalu és kemping magántulajdon és magánvállalkozó üzemelteti.
- A fedett termálfürdő magántulajdon és magánvállalkozó üzemelteti.

Sajnos a magántulajdonban lévő fedett termálfürdővel kapcsolatban sok negatív véleményt is lehetett hallani az elmúlt időszakban, azonban sokan nem tudják, hogy magántulajdon, azt hiszik, hogy ez a létesítmény is az önkormányzathoz tartozik, így a kritikákban a várost emlegetik, ami nem jó turisztikai és városimázs szempontból. Sajnos patthelyzet van, hiszen a magánvállalkozó nem tud több forrást fordítani, vagy nagy felújítást megvalósítani a fedett termálfürdőben, arra pedig végképp nincs lehetősége, hogy megépítse a régóta vágyott gébárti négycsillagos hotelt. Ugyanakkor az önkormányzatnak sincs pénze arra, hogy megvásárolja a vállalkozótól a fedett fürdőt, majd fel is újítsa azt. Ezzel a problémával még többször kell majd foglalkozni a következő ciklusban is, de valószínűleg állami segítség, kormányzati szerepvállalás nélkül nem lehet megoldani.

19. 2024-ben befejeződik a **volt KÖBTEX** területén a bontás, folytatódik a **volt ruhagyár** területének rendezése, elkészül a volt SZMK épület, a kamarák háza, valamint a Zala Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara székházának felújítása.
20. A Budai Nagy Antal utca és a Várkör utca között lebontott házak helyén 2024-ben visszaépül a **Mérlegház**, valamint **parkoló, zöldfelület és közösségi tér** létesül, új köztéri alkotással együtt, mindez kormányzati támogatásból.
21. 2024-ben megújul a **Városi Hangverseny- és Kiállítóterem előtti tér**, ahol jelképesen megidézzük az egykori kerítést is. A forrás állami keretből rendelkezésünkre áll.
22. 2024-ben elkezdődik a **volt tiszti klub** felújítása a városrehabilitációs program részeként, kormányzati támogatásból.
23. Fontos cél a **TV torony** környezetének rendbetétele, a be- és kivezető út, a parkoló, a lépcső, a fogadótér, a lift és a büfé felújítása. Az ehhez szükséges forrás állami támogatás formájában már rendelkezésünkre áll.

24. Ugyancsak állami támogatással megújul a **Városgazdálkodási Kft.** telephelye és irodaháza, a forrás már rendelkezésünkre áll (a szomszédos Zalai Közszolgáltató Nonprofit Kft. és a Zala-Müllex Kft. irodaháza már megújult).
25. **Páterdombon** a ciklus végéig közösségi teret alakítunk ki, a fejlesztés forrása a város TOP Plusz keretében rendelkezésre áll.
26. Ugyancsak közösségi tér jön létre 2029-ig **Kaszaházán**, a fejlesztés forrása a város TOP Plusz keretében rendelkezésre áll.
27. A Göcseji úti temető ravatalozóját és környezetét néhány éve felújítottuk, de a közeljövőben modernizálni szükséges az **Új temető ravatalozóját** is. Ennek terveit 2025-ben tudjuk elkészíteni, 2026-ban pedig önkormányzati, vagy pályázati forrás függvényében felújítani.
28. Az elmúlt években szépen megújítottuk a Vizslaparkot, a Gébárti-tó környékét, a Kálvária teret (a Rózsák terét) és számos kisebb közösségi teret és zöldfelületet, azonban további fontos célok is vannak. Az egyik a **Béke ligetre** vonatkozik, mellyel kapcsolatban helyi lokálpatrióták és városvédők részéről érkezett javaslat arra, hogy ne csak megújuljon, hanem eredeti nevét (Rózsa liget) is kapja vissza. Mivel a Béke ligeti iskola is tervezi, hogy alapítója nevét veszi fel, így a ligetre vonatkozó javaslatra most van esély, a Műszaki Osztály pedig feladatul kapta a liget felújítási terveinek elkészítését.
29. A Béke liget mellett van két olyan közösségi terület, amely zöldfelületként és turisztikai célpontként is fontos számunkra, azonban mindkettő a Zalaerdő Zrt. fennhatósága alá tartozik: az **Azáleás völgy** és az **Aranyoslapi forrás** környezete. Szeretnénk, ha ugyancsak mindkettő esetében lennének jelentősebb karbantartási és felújítási munkálatok, de ehhez meg kell egyezni a Zalaerdő Zrt-vel is.
30. A piac területén az elmúlt időszakban több fejlesztés is zajlott, hiszen elkészült a Göcseji Tudásközpont – Zalaegerszegi Helyi Termék Piac, megszüntettük a nem működő szökőkutat és a felesleges padokat, kamerarendszert szereltünk fel és a vizesblokkok is megújultak. A **Vásárcsarnokban** azonban további fejlesztésekre is szükség van, melyek közül a hűtési és fűtési rendszer, az árnyékolás, a nyílászárócsere, valamint az elektromos rendszer felújításra szorul és ki kell építeni a kamerarendszert is. Ennek a költségvetési fedezetéről gondoskodtunk.

31. Bár az elmúlt években rendszeresen Zalaegerszeg lett az 50 ezer lakos feletti városi kategóriában a legbiztonságosabb település, de tenni kell azért, hogy ez így is maradjon. Ezért a rendőrséggel együttműködve tovább bővítjük a **közbiztonsági kamerarendszert**, tovább szeretnénk erősíteni a **közterületi rendőri jelenlétet**, kezdeményezzük **kutyás járőrök** alkalmazását, segítjük a motoros és kerékpáros járőrök munkájának folytatását, **növeljük a polgárőrség támogatását**, valamint segítjük a Kertvárosi Polgárőr Egyesület megalakítását. Az a célunk, hogy **Zalaegerszeg a rend és a biztonság városa** legyen!
32. Az **állatvédelem** kiemelt helyet foglal el a városi célok között. Többek között az állattartókra is tekintettel szakítottunk 2020-ban az önkormányzati újévi tűzijáték hagyományával és csatlakoztunk a tűzijáték mentes települések csoportjához (Szombathely, Székesfehérvár, Pécs, Győr, stb.). Támogatjuk a helyi állatvédő szervezetek munkáját, kiemelten a Bogács Állatvédő Egyesületet és az általuk működtetett állatmenhelyet, valamint a Bársonytalp a Cicákért Zala Egyesületet és az általuk kezdeményezett akciókat. Az **állatmenhelyen** több felújítás és fejlesztés is történt, de mostanra olyan mennyiségű feladatot látnak el az ott dolgozó lelkiismeretes alkalmazottak és önkéntesek, amihez vagy egy jelentős beruházásra, vagy egy új helyre való költözésre lenne szükség. Mindkét lehetőséget vizsgáljuk és tartjuk a kapcsolatot az ezzel foglalkozó állami hivatallal is.
33. A 2019-2024 közötti ciklusban is megvalósultak olyan **állami nagyberuházások**, amelyek a város számára is fontosak voltak. Bár a világ sok tekintetben megváltozott körülöttünk, bízunk benne, hogy a kormány 2024-2029 között is folytatja majd a fejlesztéseket. Örülünk, hogy a kormány által elfogadott és a 2035-ig megvalósítandó beruházási keretprogramban nevesítve lett Zalaegerszeg tekintetében a Mentőállomás felújítása, az M76-os kétszer kétsávos gyorsforgalmi út befejezése, a zalaszentiváni deltavágány megépítése, a Zalaegerszeg és Nagykanizsa közötti vasútvonal villamosítása, valamint a 74-es út gyorsforgalmi úttá fejlesztése, továbbá a vasútállomás, az autóbuszpályaudvar, a Hevesi Sándor Színház és a Sportcsarnok felújítása, továbbá a Göcseji Falumúzeum bővítése. Bár ezek nem önkormányzati hatáskörű projektek, így konkrét célként a választási programban sem szerepeltetjük őket, mégis állami nagyberuházásként fontos, hogy Zalaegerszeg is mindent megtegyen ezek megvalósulásáért.

KÖZLEKEDÉS ÉS PARKOLÁS

34. Zalaegerszeg teljes területe 102,4 négyzetkilométer. A városban 542 névvel rendelkező közterület (út, utca, tér, járda, sétány) van. A helyrajzi számmal jelölt szakaszok, hegyi utak száma 327. Összesen tehát 869 önkormányzati közterület van Zalaegerszegen. Ha ezt egymás után tennénk, akkor a teljes hossza 520 km (215 km belterületen és 305 km külterületen) lenne. Viszonyításként: Magyarország keleti és nyugati határa között a leghosszabb húzható vonal 528 km. A járdák és gyalogutak hossza további 225 km. Ezen felül az állam, vagyis a Magyar Közút Nonprofit Zrt. kezelésében lévő zalaegerszegi utak hossza 78 km. Ez összesen 600 km út (520 önkormányzati és 78 állami), valamint 225 km járda. Az utak alatt közművek húzódnak (ivóvízvezeték, szennyvízcsatorna, csapadécsatorna, gázvezeték, optikai kábel, stb.). Ha egy csapásra szeretnénk felújítani Zalaegerszeg összes útját (600 km) járdáját (225 km) és az alattuk lévő közműveket, akkor több, mint 150 milliárd forintba kerülne. Minden önkormányzat számára ez a téma a legnagyobb kihívás. Tudni kell, hogy az önkormányzat saját forrásból évente 300-400 millió forintot tud néhány tucat út és járda javítására, felújítására költeni (érdekes összevetni a 150 milliárd forint igényvel és a 869 helyszínnel – ebből a szempontból, a szakmai tények oldaláról megmosolyogtatóak az olyan kampányígéretetek, melyek szerint „Felújítjuk a város útjait!” vagy „Rendbe hozzuk a mellékutakat.”). Azt is fontos tudni, hogy városi utak felújítására nincs Európai Unió pályázat, így csak az állami támogatás jöhet szóba. Az elmúlt években az állami támogatást sikerült megszerezni és elindulhatott a **Kovács Károly Városépítő Program**, melynek keretében 15 milliárd forint kormányzati ráfordítással közel 100 helyszínen tudunk felújításokat megvalósítani. Azonban még a 100 helyszín is kevés a 869-hez képest, pedig ennyi útszakasz néhány éven belül nem újult meg az elmúlt 30 esztendőben. Fontos cél, hogy a **Kovács Károly Városépítő Program folytatódjon és további állami támogatást szerezzünk az arányos városfejlesztésre, hogy minden egyes városrészre odafigyelve további utak, járdák, terek, parkolók és közművek újuljanak meg.** Nem az összes és nem egy ciklus alatt, hiszen az megint felelőtlen ígéret lenne, de nagyjából újabb 100 közterület felújítása reálisan megvalósítható 2029-ig.

35. Az utaknak azért is kell kiemelt témaként szerepelni a következő ciklus programjában, mert az **autók száma** Zalaegerszegen lassan kezelhetetlen mértéket ölt. Zalaegerszeg jelenlegi 55 ezres lakossága 26 ezer családra/háztartásra oszlik szét. 1998-ban a 26 ezer családra/háztartásra még csak 16 ezer gépjármű jutott (tehát 10 ezer családnak/háztartásnak autója sem volt, ők gyalog, kerékpárral és busszal közlekedtek). Azóta

eltelt negyed évszázad, 25 év: ezalatt 20 ezerrel nőtt a gépjárművek száma! 2024-ben a 26 ezer családra/háztartásra már 36 ezer gépjármű jut (tehát van több ezer család, ahol már két, vagy akár három autó is van). Az autók száma folyamatosan, évente 5 százalékkal emelkedik Zalaegerszegen. Ha pedig azokkal is számolunk, akik a környező falvakból, vagy messzebb lévő településekről jönnek naponta Zalaegerszegre dolgozni, munkahelyre, óvodába, iskolába, egyetemre, bevásárolni, fodrászhoz, edzésre, meccsre, szórakozni, stb., akkor napi szinten 50 ezer gépjármű nehezedik a városi forgalomra. Ugyanakkor a belváros szerkezete évszázadok óta, a többi városrész szerkezete évtizedek óta adott, több hely nincs, a házakat/falakat nem lehet beljebb tolni, a meglévő utakat a házak miatt nem lehet szélesíteni és a megmaradt zöldterületeket sem szabadna eltüntetni beépítésekkel.

- Mi lehet a megoldás?
- A belváros körüli városrészekben újabb parkolókat már csak a zöldfelületek megszüntetésével lehet kialakítani, ezt azonban a lakosság sem támogatja, ugyanakkor az elmúlt hónapokban megjelentek olyan magánvállalkozói kezdeményezések, melyek leromlott állagú területek megvásárlását célozzák, ahol **garázsokat** építenek fel, amiket bérbe adnak, vagy értékesítenek. Van már ilyen kezdeményezés Kaszaházán és Landorhegyen is, ez egy lehetséges, támogatható irány.
- Zalaegerszeg belvárosa viszonylag kis területen helyezkedik el, néhány száz méteres körben viszonylag minden elérhető. Ezért a nyugati trendeket is figyelembe véve elkezdtük olyan központi **parkolózónák** kialakítását, ahol lerakva az autót, szinten minden elérhető pár perc alatt (sportcsarnok előtt, stadion mellett, piac mögött, kórház és vasútállomás előtt, Mártírok-Kisfaludy utcák sarkán, stb.).
- Az autók számának drasztikus emelkedésével jelentősen csökkent a **tömegközlekedést** igénybe vevők aránya, ráadásul él az a rossz beidegződés is, hogy sokan autóval akarnak eljutni mindenhova és lehetőleg a cél bejárata előtt közvetlenül akarnak megállni. Érdemes javaslattal élni a zalaegerszegi buszjáratokat üzemeltető állami cég, a Volánbusz Zrt. felé, hogy igyekezzenek minél inkább utasbaráttá tenni a helyi közösségi közlekedést, de ennek során a költségekre is tekintettel kell lenni. 2024-től 14 év alatt és 65 év felett mindenkinek díjmentes lesz a tömegközlekedés, a 14–25 év közöttiek pedig 50 százalékos kedvezménnyel utazhatnak. Mindez kedvezően hathat az igénybe vevők körére, de ne feledjük, hogy a kieső bevételt, tehát a veszteséget ez esetben is az önkormányzatnak kell majd kifizetni. 2022-re vonatkozóan 741 millió forintot, 2023-ra vonatkozóan 950 millió forintot kell az önkormányzatnak fizetni az állami cégnek, a Volánbusz Zrt-nek.

36. Az elmúlt években több **ingyenes parkolót** újítottunk fel, illetve alakítottunk ki. Megújult és 126 férőhelyessé vált a Sportcsarnok előtti ingyenes parkoló, bővül a Zala Plaza melletti ingyenes parkoló, valamint új, 100 férőhelyes, ugyancsak ingyenes parkoló épült a Stadion mellett. Elkészítettük a Jégcsarnok mögötti területre egy további, 172 férőhelyes nagy ingyenes parkoló kiviteli terveit is, a megvalósításhoz nagyjából 350 millió forint állami támogatás megszerzése szükséges.
37. Bár az állami, megyei kórház, a Zala Vármegyei Szent Rafael Kórház nem önkormányzati intézmény, de mi is igyekszünk több módon segíteni a működését (önkormányzati szakemberlakások felajánlása a letelepedő orvosoknak, elektromos autók használatának lehetősége a szakembereknek, parkolókártyák, parkolóépítések, jótékonyági gyűjtések, stb.).
- A Mátyás király utca felújítása során 20 új parkolóhely létesült.
  - A Mindszenty József Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium tornacsarnok és vívóterem fejlesztéséhez kapcsolódva 45 új parkolóhely is épült.
  - A Szent László utca és a Tomori Pál utca környezetében 35 új parkolót alakítottunk ki.
  - Ez eddig 100 új parkolóhely a kórház körül. Emellett **elkészítettük a Baross ligeti, kórház melletti parkoló 50 új férőhellyel való bővítésének megvalósíthatósági tanulmányát**, melynek megépítéséhez állami forrásra lesz szükség, azonban ezt a fejlesztést már csak a zöldfelület kárára, a parkból való területleválasztással lehet megvalósítani.
38. Fontos tudni, hogy az állami, megyei kórház, a Zala Vármegyei Szent Rafael Kórház főépülete előtti parkoló nem önkormányzati parkoló, az teljes mértékben az állami intézményhez tartozik és nincs beleszólásunk a működésébe. Ugyanakkor a Baross ligeti önkormányzati parkoló esetében (különösen, ha a plusz 50 férőhelyes bővítés is megvalósul) érdemes megvizsgálni, hogy bizonyos ideig ingyenes legyen és a határidő lejártá után is mobiltelefonon keresztül lehessen intézni a parkolást. Azért nem ajánlott a teljesen ingyenessé tétel, mert pont ellenkező hatást váltanánk ki, mint ami a cél. Teljes ingyenesség esetén ugyanis nagyon sokan ott tennék le egész napra az autójukat ingyen, akik a környéken dolgoznak, vagy elutaznak vonattal, így azonban pont azok elől vennék el szinte az összes helyet, akik a kórházba jönnek. A célunk tehát az, hogy **kidolgozzuk egy informatikai rendszer segítségével a Baross ligeti, kórház melletti parkoló bizonyos ideig történő ingyenes használatának a lehetőségét.**
39. Ugyancsak érdemes megvizsgálni a **piac környékén egy hasonló informatikai rendszer segítségével az első két óra ingyenes**

parkolásának lehetőségét a Budai Nagy Antal utcai parkolóban, ahol éppen most épülnek újabb férőhelyek. Igaz ugyan, hogy a Vásárcsarnoktól 200 méterre, a Stadion mellett kialakítottunk egy teljesen ingyenes, 100 férőhelyes parkolót, de sajnos a már említett rossz beidegződés miatt ez még sincs kihasználva, mindig sok az üres hely, mert sokan ezt már nagy távolságnak tartják és közelebb szeretnének megállni, lehetőleg közvetlenül a piac mellett.

40. Elsőre talán furcsa, hogy miért ebben a fejezetben írunk a 2007-ben bezárt egykori **Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ (MMIK)** üresen álló épületéről. Sajnos a Zala Megyei Önkormányzat 17 évvel ezelőtt rossz döntést hozott, hiszen egy jól működő intézményt szüntetett meg, ráadásul ott maradt a belvárosban egy üres, folyamatosan romló állapotú épület. Az ingatlan 2011-ben a megyei önkormányzattól az államhoz került át. Több terv is született a hasznosításra (2008-ban az Agora program, 2019-ben egy négycsillagos hotel), azonban ezek nem váltak valóra. Amíg valamilyen új, reális, megvalósítható állami, vagy magánberuházás nem indul el, érdemes lenne elérni, hogy állami forrásból legyen elbontva az épület (a korrektség miatt új hely találásával az ott működő bisztrónak), vagy magánberuházó vásárolja meg és amíg nem kezd bele a fejlesztésbe, ugyancsak bontsa le az épületet és a helyén működjön addig parkoló. Ezzel egyrészt eltűnne az utolsó, a városképet még zavaró, üresen álló épület, másrészt a hasznosítással tovább enyhülnének a parkolási gondok.
41. Vannak olyan **nagyívű fejlesztési tervek**, amelyek túlmutatnak a 2024-2029 közötti cikluson, ugyanakkor közép- és hosszútávú célként fontos rögzíteni őket, hiszen az előkészítéssel és a tervezéssel már a következő években is foglalkozni kell. Ezek saját önkormányzati forrásból soha nem valósíthatók meg, mindenképpen külső, EU-s, állami, vagy bármely más pályázati forrás lesz hozzájuk szükséges az elkövetkező évtizedben, hiszen több tízmilliárd forint a forrásigényük.
- Belső tehermentesítő út folytatása a harmadik szakasszal, felüljáró építésével (Jákum utcától nyugatra, a stadion mögött elvezetve)
  - Páterdomb mögött felhagyott egykori iparvágány helyén belső tehermentesítő út építése
  - Az északi ipari parkhoz és a járműipari tesztpályához új kikötő út megépítése felüljáróval
  - Déli átkötő út kialakítása a déli ipari park bekötésével és Zalabesenyő tehermentesítésével
  - Balatoni úti körforgalmak kétsávósítása
42. A helyi tömegközlekedésről volt már szó. Zalaegerszegen régebben is és most is az állami cég, a Volánbusz Zrt., illetve annak jogelődje, a Zala

Volán Zrt. működtette a helyi **buszközlekedést**. Az előző, öt éves szerződés 2023. december 31-én lejárt a Volánbusz Zrt-vel, ezért a közgyűlés pályázatot írt ki a 2024. január 1. és 2028. december 31. közötti újabb öt éves időszakra, melyre egyedül a Volánbusz Zrt. jelentkezett, azonban a pályázat érvénytelennek bizonyult, mert a cég nem tette meg azokat a szükséges vállalásokat, amelyeket az önkormányzat a város érdekeinek érvényesítése miatt előírt. Így az ide vonatkozó jogszabályok alapján két évre, 2024. január 1-től 2025. december 31-ig a Volánbusz Zrt. lett kijelölve közvetlen megbízással a szolgáltatás biztosítására, hogy ne maradjon tömegközlekedés nélkül a város. 2025-ben az önkormányzat újra kiírja a nyílt, Európai Unió közbeszerzést. Vannak európai és hazai példák arra, hogy nem az állami cég, hanem magántársaság látja el a helyi tömegközlekedési szolgáltatást, így nem kizárt, hogy magántársaság is ad majd be pályázatot. A **pályázó irányában elvárás**, hogy az eddigi tendencia folytatódjon, vagyis folyamatosan fiatalodjon a flotta átlagéletkora, ismét szerezzenek be új, környezetkímélő buszokat, az elektromos meghajtás mellett pedig érdemes lehet nyitni a hidrogénbuszok felé is (tesztelésük elkezdődött, az egyik testváros éppen Zalaegerszeg lesz 2024-ben). A város költségvetésében egyébként a legnagyobb kiadási tétel a helyi tömegközlekedés finanszírozása, a veszteség kifizetése. A Volánbusz Zrt. bevétele csak félig fedezi a szolgáltatás egész éves költségét. A veszteséget az önkormányzatnak kell kifizetni. 15 évvel ezelőtt 125 millió forint, 2022-ben 741 millió forint, 2023-ban pedig 950 millió forint vesztesége volt a Volánbusz Zrt-nek a zalaegerszegi buszközlekedés működtetésén, ami 2024-ben elérheti az 1,1 milliárd forintot. Ennyit kell átutalnunk az állami cégnek a helyi tömegközlekedés működtetése és fenntartása kapcsán. Tulajdonképpen az egész éves iparüzési adóbevételünk 13 százaléka a helyi buszközlekedés veszteségének a kifizetésére megy el. Kétségtelen, hogy azokban a városokban is hasonló a nagyságrend, ahol magántársaságok üzemeltetik a tömegközlekedést, így nagy különbség nincs, de a piaci verseny csak jót tehet egy pályázat esetén. Ilyen magas összegért cserébe jogosan várja el önkormányzatunk és a helyi lakosság is a Volánbusz Zrt-től, vagy bármely más pályázótól a menetrend pontos betartását, a további fejlesztéseket, a járműpark modernizálását. Ezt megérdemli Zalaegerszeg és megérdemlik a helyi tömegközlekedést igénybe vevő zalaegerszegi polgárok is! Azt viszont fontos leszögezni, hogy saját, önkormányzati tömegközlekedési vállalat megalapítása nem lehet cél, hiszen olyan sok jogi, technikai, üzemeltetési és főleg pénzügyi problémát vet fel, amely csak rosszabb helyzetet eredményezne. Ilyenkor érdemes más városok példáját megnézni, ha úgy tetszik, más kárán tanulni, hiszen több város is bele akart vágni, de látva az említett problémát, inkább nem hozták létre a saját céget, illetve olyan városok is vannak, ahol megalapították a céget, majd néhány

év múlva inkább felszámolták és visszatértek az állami/magánvállalat által biztosított szolgáltatáshoz.

43. Jelentős igény van a **kerékpáros közlekedésre**, akár a munkahelyre, akár az iskolába való eljutás céljából, de sokaknak a kerékpározás egészségmegőrzési és kikapcsolódási lehetőség is. A ciklus végéig a következő célok teljesíthetők reálisan:
- **Botfai kerékpárút** építésének befejezése.
  - **Teskándi kikötést** biztosító kerékpárút megépítése.
  - **Csácsbozsoki kikötést (egészen az arborétumig)** biztosító kerékpárút előkészítése és tervezése.
44. Kiemelt cél, hogy Zalaegerszeg is bekapcsolódjon az országos **gyorsforgalmi úthálózatba** és az elkészült két kisebb szakasz után végre befejeződjön a város és az M7-es autópálya összekötése, ami egyrészt gyorsabbá és biztonságosabbá teszi a Budapestre való eljutást, másrészt a gazdaságfejlesztés további céljai miatt is fontos, hiszen közvetlen kapcsolatot teremt a sármelléki nemzetközi repülőtérrel. A kormánydöntés 2023-ban megszületett, azonban a városvezetésnek is feladata, hogy folyamatosan napirenden tartsa, támogassa és sűrűsítse az állami beruházást.
45. Szintén fontos az a hosszabb távú cél is, amely **Zalaegerszeg és Körmend** összekötését irányozza elő gyorsforgalmi úttal. A nyomvonalat a szakértők már kijelölték, a környezetvédelmi hatástanulmány is elkészült. Ezzel megvalósulna az M8-as úttal való összekötés, a közvetlen kapcsolat az osztrák határhoz, továbbá az M86-os úthoz kapcsolódva egy Zalaegerszeg-Körmend-Szombathely-Győr belső körgyűrű is.
46. Harmadik, ugyancsak hosszú távú célként pedig rögzíteni szükséges **Zalaegerszeg és Nagykanizsa** gyorsforgalmi útkapcsolatát, ami a jelenlegi 74-es utat váltaná majd ki a falvak kikerülésével.

OKTATÁS

47. **Andráshidán új bölcsődét** építünk, a munkálatok nyár elejére befejeződnek, ezt követően az intézményt átadjuk működésre.
48. A KEHOP Plusz pályázat keretében reméljük, hogy lesz lehetősége a tankerületnek pályázni az **andráshidai Öveges József Általános Iskola**, a **csácsbozsoki Izsák Imre Általános Iskola**, valamint a **Pálóczi Horváth Ádám Alapfokú Művészeti Iskola** (zeneiskola) energetikai felújítására.

Az ezzel kapcsolatos egyeztetéseket a Közigazgatási és Területfejlesztési Minisztériummal, valamint az EU-s Irányító Hatósággal elkezdtük.

49. Idén befejeződik a **Zrínyi Miklós Gimnázium** főépületének, melléképületének és kerítésének felújítása.
50. Ugyancsak idén befejeződik a **Deák Ferenc Technikum** felújítása.
51. 2025-re elkészül a **Mindszenty József Általános Iskola, Gimnázium és Kollégium** újabb épületszárnya, ami 360 négyzetméter alapterületű lesz, itt kap helyet az iskolalelkészség, a médiaterem, néhány új szaktanterem, az irattár és a gazdasági iroda.
52. A ciklus folyamán megvalósul a **Tipegő Bölcsőde** felújítása, a projekt forrása az önkormányzat TOP Plusz programjában nevesítve van.
53. A ciklus folyamán megújul az **Úrhajós utcai Óvoda**, a projekt forrása az önkormányzat TOP Plusz programjában nevesítve van.
54. A ciklus folyamán felújítjuk a **Napsugár utcai Óvodát**, a projekt forrása az önkormányzat TOP Plusz programjában nevesítve van.
55. **Bazitán** a régi épület helyén új óvodát építünk, a projekt forrása az önkormányzat TOP Plusz programjában nevesítve van.
56. **Ságodban** ugyancsak megújul az óvoda, a projekt forrása az önkormányzat TOP Plusz programjában nevesítve van.
57. Miután a többi szárny és a tornacsarnok is megújult, a régi szárny felújításával befejeződik az **Ady Endre Általános Iskola és Gimnázium** rekonstrukciója, a projekt forrása az önkormányzat TOP Plusz programjában nevesítve van.
58. Fontos cél a **Ganz Ábrahám Technikum** felújítása, hiszen ez az intézmény látja el legnagyobb arányban szakemberekkel a helyi iparvállalatokat. A felújítás engedélyes és kiviteli terveit már elkészítette a Zalaegerszegi Szakképzési Centrum, így pályázati lehetőség függvénye a projekt indítása. A centrum stratégiai terve tartalmazza továbbá a Csány László Technikum új tantermekkel való bővítését és a Báthory István Technikum tanműhelyeinek modernizációját is.
59. Fejlesztjük a **pedagógiai szakszolgálat** intézményrendszerét, a projekt forrása az önkormányzat TOP Plusz programjában nevesítve van.

60. A szakképzés további erősítése érdekében az egykori Petőfi honvédlaktanya területén már működő duális szakképző központ mellett **új, modern tanműhely** épül. Az 1,7 milliárd forint értékű beruházás EU-s forrása a Zalaegerszegi Szakképzési Centrumnál már rendelkezésre áll, a projekt idén elkezdődik. A duális tanműhely tovább erősíti a helyi szakképzést, az iparral és a gazdasági szereplőkkel való eredményes kapcsolatot, valamint a technikumok beiskolázását.
61. A gyermekeket időben fel kell készíteni az egyre bonyolultabbá váló és rohamosan fejlődő digitális világra, valamint a mesterséges intelligenciában rejlő előnyökre és veszélyekre, ezért a ciklus folyamán tervezzük egy **digitális élményközpont** kialakítását a duális szakképző központ és a leendő duális tanműhely mellett, melynek engedélyes és kiviteli tervei már elkészültek, forrása pedig RRF-es EU-s forrásból lenne biztosítva. Ugyancsak RRF forrás függvénye a Pannon Egyetem Zalaegerszegi Egyetemi Központjában és a Pécsi Tudományegyetem Egészségtudományi Kar Zalaegerszegi Képzési Központjában tervezett beruházások megvalósítása, melyek a város számára is fontosak!

KULTÚRA

62. Elkészítettük a **Göcseji Falumúzeum** felújításának és bővítésének engedélyes és kiviteli terveit. Az első ütemben már megújult a Hencz malom, megépült a rámi kápolna és temetődomb, elkészült a pákászkunyhó, áthelyezték a kástut, új helyre került Szabolcs Péter Király és Királyné című szobra, kialakították az I. világháborús emlékművet, a fejfákat és a keresztek, valamint a fatemplomba került a restaurálás után az 1796-os Klügel-orgona. A második és a harmadik ütem tovább növelné a turisztikai, a közösségi és akár az üzleti hasznosítási lehetőségeket (étterem, pajta, esküvők, lakodalmak, stb.). A projekt állami forrásból valósulhat meg, nevesítve van az állami beruházási tervek között.
63. Ugyancsak elkészítettük az engedélyes és kiviteli terveket a **Hevesi Sándor Színház**, a **Griff Bábszínház**, a **színház** és a **Ruszt József tér** felújítására vonatkozóan. A projekt állami forrásból valósulhat meg, nevesítve van az állami beruházási tervek között.
64. **Andráshidán** az elmúlt időszakban új óvoda épült, jelenleg pedig folynak az új bölcsőde kivitelezési munkálatai. Az iskola felújítására KEHOP Plusz pályázatot szeretne beadni a tankerület, így oktatási-kulturális szempontból

egy fontos cél maradt még, ez pedig a **közösségi ház**, a civil szervezetek találkozóhelyének felújítása.

65. A **többi városrészben** is jelentős szerepe van a **közösségi házaknak**, így azok folyamatos karbantartása, felújítása, fejlesztése helyi érdek, amit az önkormányzatnak támogatni kell.
66. Bár a **Deák Ferenc Megyei Könyvtárban** egy jelentősebb belső felújítás megvalósult, az épület jellege és az 1967-ben alkalmazott, azóta korszerűtlenné és energiahatékonysági szempontból elavulttá vált építészeti megoldások miatt szükséges olyan pályázati lehetőségeket keresni, amellyel modernizációt lehet végrehajtani.
67. 2004-ben egy nagyszabású felújítás valósult meg a **Keresztury Dezső Városi Művelődési Központ** épületén, 2020-ban pedig elkészült az intézmény előtti új tér és lépcsősor. A következő feladat az energetikai korszerűsítés, akárcsak az **Apáczai Csere János Művelődési Központban**, ahol 2024-ben nagyszabású fűtésrekonstrukció kezdődik, melynek pénzügyi forrása biztosítva van.
68. 2024-ben megújul a **Városi Hangverseny- és Kiállítóterem** előtti tér és az intézményen belül is már számos felújítás zajlott, azonban a hang- és fénytechnikai eszközök tekintetében még szükség van a modernizációra.
69. A TOP CLLD pályázat keretében ugyancsak megújultak az **Art Mozi** belső terei, de a fűtésrekonstrukció csak részben valósult meg, így azt még mindenképpen pótolni kell.
70. A Jánkahegyen található **Keresztury ház** állaga sokat romlott az elmúlt évtizedekben, ezért a belvárosi Keresztury lakás értékesítése után, az onnan befolyt összeg egy részéből szükséges elvégezni az állagmegóvást.
71. A koronavírus világjárvány első évében, 2020-ban a pandémiát kísérő gazdasági nehézségek miatt szinte valamennyi **kulturális, művészeti és közösségi támogatást** csökkenteni kellett, azonban 2022-től ezeket az összegeket évről évre tudtuk növelni. 2024-ben is tovább emelkedtek a keretek és az a cél, hogy a ciklus végére minden támogatási forma meghaladja a korábbi tételeket.
72. A Hevesi Sándor Színház és a Griff Bábszínház **állami finanszírozására** vonatkozó szerződés 2024. december 31-én lejár, így év közben újra kell tárgyalni, hogy 2025. január 1-től továbbra is biztosítva legyen a hozzájárulás. A minisztériummal folytatandó tárgyalások során fontos,

hogy a két támogatási keret növekedjen, illetve érvényesüljön az inflációkövetés.

73. Nem önkormányzati, hanem állami intézmény a Magyar Nemzeti Levéltár **Zala Vármegyei Levéltára**. Ugyanakkor az önkormányzat szempontjából is lényeges az az állami elképzelés, amely hosszú távon elköltöztetné a levéltárat a jelenlegi helyéről, a Széchenyi térről, a Kvártélyházból a Mártírok útján üresen álló, egykori Kaffka kollégium épületébe. Az elképzelés mindenképpen támogatandó a város szempontjából is.

EGÉSZSÉGÜGY

74. „Az egészség nem minden, de az **egészség nélkül minden semmi.**” – Arthur Schopenhauer tökéletesen fogalmazta meg, hogy miért kell vigyáznunk az egészségünkre. Természetesen a következőkben elsősorban az egészségügyi ellátórendszer lehetséges fejlesztéseit vesszük számba, azonban ezekre akkor van szükség, ha már megtörtént a baj, ha már betegek vagyunk és gyógyításra, kezelésre van szükség, amely legtöbbször hosszadalmas és drága. Sokkal olcsóbb és hasznosabb a prevenció, vagyis a megelőzés, a rendszeres szűrővizsgálatokon való megjelenés, de sajnos ezt nagyon sokan nem veszik komolyan, elhanyagolják, nem szánnak rá időt. Holott a rendszeres, évenkénti, ráadásul ingyenes szűrővizsgálatokkal számos betegséget lehetne időben beazonosítani és eredményesen kezelni. Éppen ezért az **Egészséges Zalaegerszeg** szakmai koncepció legfontosabb eleme egy **városi szintű szűrőprogram** elindítása, melyben az önkormányzat szoros együttműködésben a háziorvosokkal, a védőnőkkel és az állami egészségügyi intézményekkel, szervezetekkel, kórházzal ingyenes szűrőprogramokat szervez, illetve azokat folyamatosan népszerűsíti.
75. Az élet legszebb pillanata, amikor a szülők által vágyott **kisbaba** megszületik. A gyermek a jövő, ami a reményt hordozza. Sajnos Európa lakossága és benne Magyarország lakossága is előregszik, hiszen többen halnak meg, mint ahányan születnek. Annak, hogy egyre kevesebb gyermek születik, számos szociológiai, társadalmi és gazdasági oka is van a késői gyermekvállalás mellett, de sajnos egyre gyakoribb ok a meddőség, amely az Egészségügyi Világszervezet adatai alapján is mára népbetegséggé lett minősítve. A nyugat-európai országokban 15-20 százalék a meddő kapcsolatok aránya. Magyarországon Kopp Mária munkacsoportja 19 százalékot állapított meg, a jelenlegi számítások alapján minden ötödik párkapcsolat meddő. Ez közel 200 ezer párt érint. Az érintett párok gyermeket szeretnének, ez azonban csak mesterséges

úton lehetséges. Hazánkban a gyermekek 2,6 százaléka mesterséges megtermékenyítéssel születik, az európai átlag 4 százalék körül van, az arány Dániában a legmagasabb, 6,2 százalék. 2022 óta Magyarországon teljesen ingyenes a meddőségi kezelés, a hozzátartozó gyógyszerek és a lombikbébi program. Mivel a 200 ezer országosan érintett párból Zalaegerszegen is számosan vannak, továbbá a meddőség a jövőben is népbetegségként lesz jelen, ugyanakkor közösségünknek érdeke, hogy minél több, a szülők által áhított baba szülessen meg, ezért az önkormányzat a háziorvosokkal, a védőnőkkel és az állami egészségügyi intézményekkel, szervezetekkel, kórházzal az érintett párok számára ingyenes felvilágosító programokat szervez, illetve azokat folyamatosan népszerűsíti.

76. Újabb három **orvosi rendelőt újítunk fel** (Kölcsey u. 11., Mátyás király u. 16., Gazdaság u. 21.), a projekt forrása az önkormányzat TOP Plusz programjában nevesítve van.
77. Az Országos Mentőszolgálat régi terve, hogy Zalaegerszegen új **mentőállomás** épüljön. Az engedélyes és kiviteli tervek elkészültek, így állami forrás függvénye, hogy mikor indulhat el a beruházás.
78. Az állami, megyei kórházban, a Zala Vármegyei Szent Rafael Kórházban az elmúlt években 5 milliárd forint értékben valósultak meg felújítások és eszközfejlesztések, azonban van az intézménynek egy olyan célja, amely városunk önkormányzata által is mindenképpen támogatandó, ez pedig egy új, modern **belgyógyászati tömb** kialakítása és egy belső, nagy befogadóképességű **parkolóház** megépítése. Az állami kórház a tanulmányterveket elkészítette és azt gondoljuk, hogy minden politikai oldalnak a saját kapcsolatrendszerén keresztül maximális támogatást kell adnia ahhoz, hogy az erre tervezett RRF-es EU-s forrást el is nyerhesse az intézmény.
79. Addig, amíg az állami kórházban a belső parkolási lehetőség nem teremődik meg, fontos, hogy az **intézmény körüli önkormányzati parkolók** száma is növekedjen. Az elmúlt időszakban 100 új parkolóhelyet alakítottunk ki (ahogy ezt a közlekedési részben bemutattuk), további 50 pedig építhető a Baross ligeti parkoló bővítésével, de ezt a fejlesztést már csak a zöldfelület kárára, a parkból való területleválasztással lehet megvalósítani. Ezzel párhuzamosan itt ki lehetne próbálni egy új projektet, hogy bizonyos ideig ingyenes legyen a parkolás és a határidő lejártá után is mobiltelefonon keresztül lehessen intézni a hosszabbítást. Azért nem ajánlott a teljesen ingyenessé tétel, mert pont ellenkező hatást váltanánk ki, mint ami a cél. Teljes ingyenesség esetén ugyanis nagyon sokan ott tennék

le egész napra az autójukat ingyen, akik a környéken dolgoznak, vagy elutaznak vonattal, így azonban pont azok elől vennék el szinte az összes helyet, akik a kórházba jönnek. A célunk tehát az, hogy kidolgozzuk egy informatikai rendszer segítségével a Baross ligeti, kórház melletti parkoló bizonyos ideig történő ingyenes használatának a lehetőségét.

80. Az önkormányzat fenntartásában lévő idősklubokat az elmúlt években mind felújítottuk, akár csak az Idősek Gondozóházát és a volt József Attila iskola épületében kialakított Idősek Otthonát. Azonban mind az önkormányzati működtetésű gondozóházban és idősök otthonában, mind pedig az egyházi fenntartású Gondviselés Házában egyre nagyobb a jelentkezők száma, ami azt mutatja, hogy az **intézményi rendszerű idősellátás** a demográfiai folyamatok miatt egyre fontosabbá válik egész Európában, azon belül Magyarországon és Zalaegerszegen is. Az Idősek Otthona mellett van annyi üres terület és egy plusz, megvásárolható magántelek is, ami lehetővé teszi a bővítést, ehhez EU-s, vagy állami forrásra, pályázatra lenne szükség. A volt Pais iskola egyik szárnyában működő, egyházi fenntartású Gondviselés Háza ugyancsak elkészítette a plusz 50 férőhelyes bővítés terveit, továbbá létrehoznának egy 20 fős hospice ellátást is a halál előtti utolsó hetek, hónapok emberhez méltó körülményeinek biztosítására. Ez ugyancsak támogatandó cél.

KLÍMAVÉDELEM ÉS ENERGIAHATÉKONYSÁG

81. „A Földet nem apáinktól örököltük, hanem unokáinktól kaptuk kölcsön” – David Brower híres környezetvédelmi aktivista tökéletesen megfogalmazott mondatát választottuk Zalaegerszeg **klímastratégiájának** mottójául. Városunkban kiemelten kezeljük a környezetvédelmet, a klímaváltozás elleni küzdelmet. Ennek fontos része a zöld, környezetkímélő hulladékgazdálkodási fejlesztések megvalósítása, a megújuló energiaforrások használata, az energiatakarékosság, az újrahasznosítás, a zöld közlekedés és még több zöld terület.
82. A KSH legfrissebb jelentése alapján Zalaegerszeg a negyedik legzöldebb magyar város. Az **önkormányzati tulajdonú zöldterületek** nagysága: 208 hektár (csak összehasonlításként, a nálunk nagyobb városokban - Nyíregyháza: 190 hektár, Debrecen: 177 hektár, Kaposvár: 150 hektár, Szolnok: 150 hektár, Szombathely: 139 hektár, Veszprém: 92 hektár). Ennek alapján az egy lakosra jutó önkormányzati zöldterület aránya Zalaegerszegen 38 m² (szintén összehasonlításként: Nyíregyháza: 16 m², Debrecen: 9 m², Kaposvár: 25 m², Szolnok: 22 m², Szombathely: 18 m², Veszprém: 16 m²). A sorrend: 1. Pécs: 76 m²/lakó; 2. Székesfehérvár: 45

m²/lakó; 3. Békéscsaba: 39 m²/lakó; 4. Zalaegerszeg: 38 m²/lakó. Az összes többi megyeszékhely mögöttünk van. Idén tavasszal elérjük a 10 ezer új facsemete elültetésének 2019-ben kitűzött, eredetileg 5 ezres, majd 10 ezresre módosított célját. A ciklus végéig, 2029-ig megpróbálunk további **5 ezer fát ültetni**, azonban tudni kell, hogy a városi, beültethető területek lassan elfogynak, így az erdősítés is alternatíva lehet.

83. A helyi közlekedési flottában a már meglévő, 11 új, modern, **környezetkímélő elektromos autóbusz** mellé továbbiak beszerzését és/vagy **hidrogénbusz** flottába állítását érdemes szorgalmazni. Ez utóbbira országos tesztelés indult, ami Zalaegerszeget is érinti és amennyiben sikeres lesz, talán városunkba is kerülhetnek ilyen buszok.
84. Jelenleg 17 **elektromos töltő** üzemel a városban, melyek számát az igények alapján érdemes tovább növelni.
85. A keleti és a nyugati vízbázist egyre nagyobb terhelés éri, ezért ki kell építeni az **északi vízbázist**, amellyel a Zalavíz Zrt. szakemberei már foglalkoznak és keresik a megfelelő EU-s pályázati lehetőséget, hiszen az egészséges ivóvíz biztosítása a jövő egyik legjelentősebb feladata. A fejlesztés célja a város és a regionális víziközmű rendszerhez tartozó települések hosszútávú vízellátásának biztosítása, mind a lakossági, mind a városhoz szervesen hozzátartozó, a jövő gazdasági fejlődését biztosító ipari beruházások vízigényének kielégítése. A projektben létesítendő kutak 36800/1450-7/2023 számon elvi vízjogi engedéllyel rendelkeznek. A projekt keretében megépülne az északi vízbázis 8.000 köbméter/nap kapacitással, a szükséges vízkezelő technológiával, előtárolóval, vízmű épülettel, az északi ipari parkban egy 2.000 köbméteres víztoronnyal és a szükséges vízellátó hálózattal.
86. Ugyancsak összeállították a Zalavíz Zrt. szakértői azt a koncepciót, amely a **geotermikus fűtési rendszer** alkalmazását tenné lehetővé a melegvízes kúttól és a kapcsolódó gépészettől számítva egy meghatározott körben.
87. A **biztonságos szennyvízkezelés és hulladékgazdálkodás** szintén a jövő kihívásaihoz tartozik. Városunkban éves szinten 25 ezer tonna hulladék képződik, a szám pedig évről évre egyre nagyobb. Így a búsakpusztai hulladékfeldolgozó további kapacitásbővítése, illetve az ahhoz kapcsolódó hulladékipari kutatás-fejlesztési projektek lehetőséget nyújthatnak a probléma hosszú távú kezelésére.
88. A Zalavíz Zrt. szakemberei kidolgozták az **integrált csapadékvíz gazdálkodás** modelljét. Rendkívüli csapadék események esetén

Zalaegerszeg domborzati viszonyai miatt a belvárosi zárt csapadékvíz elvezető hálózat túlterhelése következik be, ezáltal elöntések keletkeznek. A problémát súlyosbítja, hogy abban az esetben, ha a befogadó Zala folyón ezzel egyidejűleg árhullám vonul le, a belváros elöntése tartóssá válhat. Ez a komplex fejlesztés több milliárd forint forrást igényel, így csakis EU-s, vagy állami forrásból valósítható meg. A projekt tartalmazza a csapadékvíz rendszer tehermentesítésére vonatkozó fejlesztési beavatkozásokat:

- Meglévő záportározók fejlesztése, optimalizálása.
- Meglévő, kritikus állapotú vízvezető létesítmények rekonstrukciója, kapacitásbővítése, hálózati átkötések, átkormányzások kialakítása.
- Külső területeken visszatartás (szivárogtatás, tározás, hasznosítás) kialakítása szükséges a kritikus pontokon.
- Kisebb- és közepes tározók, szivárogtató rendszerek, csúcscsökkentő létesítmények kialakítása.
- A kritikus csomópontok (pl. felszíni vízvezetés zárt szelvényre váltása) fejlesztése: egyesített műtárgyban hordalékfogó, gallyfogó rács, by-pass ág kialakítása.
- Csapadékvíz-elvezetés üzemeltetéssel összefüggő fejlesztése áramlástan vizsgálat által meghatározott módon.

89. Érdemes foglalkozni a **biogáz villamos energia célú felhasználásának** növelésével. A szennyvíztelepen termelt biogázból hő- és villamos energiát előállító gázmotorok felújítása és/vagy fejlesztése a kapacitás és kihasználtság 50 százalékos bővülését eredményezné.

90. EU-s tagállami vállalás, hogy 2024. január 1-től elkülönítetten kell gyűjteni a biológiailag lebomló hulladékot (külön a zöldhulladék és külön minden más, pl. konyhai hulladék, ételmaradék, papír, stb.). Ezért lehetőség nyílik a **biogáz mennyiségének növelésére**. A szennyvíztelep alkalmassá tehető arra, hogy 50 százalékkal több biológiailag lebomló szerves hulladékot fogadhasson. Így évente 900 ezer köbméter biogázt tudnánk előállítani a jelenlegi 600 ezer köbméter helyett. Ehhez szükséges egy hulladékfogó építése.

91. Az idei évben 227 millió forint állami támogatást igénybe véve 1296 hagyományos lámpatestet (nagy nyomású nátrium és higanygőz, valamint kompakt fénycső) cserélünk le új, modern, **energiatakarékos égőkre**, valamint az AquaCíty melletti parkolóban és az odavezető úton próbaképpen kiépítjük a HDMR Smart City rendszert (komplett web alapú világításvezérlő szoftvercsomag mozgásérzékelővel és körzetvezérlővel). Mindezzel évente 245 ezer kWh energiamegtakarítást és évi 66 millió forint pénzügyi kiadáscsökkentést érünk el. Ha ezt a programot befejezzük, akkor már csak 1700 hagyományos lámpatest (nagy nyomású nátrium és

higanygőz, valamint kompakt fénycső) marad a külső városrészekben, ezeket szintén le kellene cserélni energiatakarékos, vezérelhető, okos közvilágításra. Mivel a csere jelentős megtakarítással jár, ezért érdemes lenne fejlesztési célú banki konstrukcióban is gondolkodni.

92. Folytatjuk a **napelemes rendszerek** telepítését a középületeken. Az önkormányzati tulajdonban lévő intézmények (óvodák, bölcsődék, idősotthonok, sportlétesítmények) és az önkormányzati cégek energiafelhasználásának csökkentése fontos cél, melyet fogyasztásarányos (bővíthető) napelemes rendszerek telepítésével valósítunk meg 18 intézmény esetében. A telepített rendszerek, 50 kW-nál kisebb teljesítményű háztartási kis erőművek. 2023-ban kilenc helyszínen már megvalósult a fejlesztés, 2024-ben pedig újabb kilenc épületre kerülnek napelemek. Ugyanakkor a 18 intézményen túl is vannak még nagy energiafogyasztók (pl. a Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár, a Keresztury Dezső Városi Művelődési Központ és annak városrészi alegységei), ezért szükség lesz egy további ütemre is, hogy a napelemes rendszerek energiatermelő tevékenysége ezeken a helyszíneken is enyhítse az üzemeltetési költségeket.

93. Szeretnénk kiépíteni az **Egységes Intézményi Energetika Irányítási Rendszert**, a célra a TOP Plusz programban a forrás rendelkezésre áll. A projekt célja a legmodernebb Smart Building technológiák gyakorlatba ültetése Zalaegerszegen, olyan módon, hogy azok a hatékonyabb és alacsonyabb energiaköltségű üzemeltetés céljait egyaránt teljesítsék. A rendszer egyrészt szoftveres adatbázis kezelésre lesz képes, nyomon követve az összes önkormányzati intézmény és épület villamos- és hőenergiafogyasztásának számláit, másrészt tartalmazza a szenzoros okos mérésen, szabályozáson alapuló, valós idejű energiafelügyeleti és vezérlőrendszert négy nagyfogyasztó esetében (mérési pontok, IoT platform, dashboard kialakítása, szoftver beszerzése adatfeldolgozás céljára).

SPORT

94. Zalaegerszegen **45 sportágban 81 sportszervezet** működik. A város területén összesen **37 regisztrált** sportlétesítmény van. A 81 sportszervezet igazolt létszáma közel 9 ezer fő, így a családtagokkal is számolva több tízezeren érdekeltek a helyi sportéletben. A 81 sportszervezet közül 62 részesül önkormányzati támogatásban, közülük 22 sportegyesület egymillió forintot meghaladó összeggel. 37 sportegyesület kedvezményesen használhatja a város regisztrált sportlétesítményeit.
95. Az önkormányzat támogatása a **szabadidősport** terén a feltételek biztosításában és programok, rendezvények szervezésének segítségével valósul meg, erre a jövőben is kiemelt figyelmet kell fordítani. Az önkormányzat az **iskolai sport, diáksport** támogatását a mindenkori költségvetésben előre tervezetten biztosítja a következő években is. Az **utánpótlás nevelés** támogatását az iskolai sport, diáksport feltételeinek biztosításában, versenyek, rendezvények megrendezésében való közreműködésben segíti az önkormányzat, ezen a gyakorlaton továbbra sem kívánunk változtatni. Az önkormányzat sportcélú finanszírozásának legjelentősebb szelete a **verseny- és élsport** támogatása, annak ellenére, hogy ezt alapvetően üzleti alapon kellene működtetnie elsősorban a gazdasági szférának, hiszen ez nem elsősorban önkormányzati feladat. Mivel azonban a verseny- és élsport ún. piaci alapú működtetése egyelőre még nem éri el a nyugat-európai szintet, amennyiben az önkormányzat nem akar lemondani sikeres sportágak jelentős városmarketinget eredményező városi jelenlétéről, nagyobb önkormányzati támogatást kell vállalnia a fejlettebb gazdasággal rendelkező, elsősorban nyugat-európai országok gyakorlatához képest. Az önkormányzati támogatások azonban nemcsak a városmarketing szempontjából fontosak, ugyanilyen hangsúlyos szempont a város polgárai, a családok, az idősebb és fiatalabb korosztályok, a gyermekek sportolási, testmozgási lehetőségeiknek a biztosítása is, segítve ezzel az egészséges életmód életvitelszerű kialakítását. Ennek következtében a sportlétesítmények fenntartása után továbbra is ez a legnagyobb tétel az önkormányzat sportcélú kiadásai között. Az önkormányzat a helyi sportélet támogatására a költségvetés 2,5 százalékát fordítja. A megyei jogú városok sportfinanszírozásának aránya 1 és 2 százalék között mozog, így elmondható, hogy Zalaegerszeg sportfinanszírozása méltó a Nemzet Sportvárosa címhez, hiszen a költségvetés arányaihoz mérten a sport, az egészséges életmód támogatására a 25 megyei jogú város közül Zalaegerszeg az egyik legtöbbet fordító önkormányzat. Ez ugyanakkor azt is jelenti, hogy figyelembe véve az önkormányzat pénzügyi tehervállaló képességét, ennél több sportszervezetet, vagy ennél még nagyobb arányú összegeket már

nem tud felvállalni az önkormányzat, fontos, hogy ebben is reálisak legyünk és ne ígérjünk később vállalhatatlan finanszírozási tégeket.

96. Az elmúlt években szinte minden sportlétesítmény megújult a városban, de természetesen van még néhány hiányosság. Ezek közül még idén megújul a **búslakpusztai sportlőtér**.
97. Hamarosan elkészül a **birkózó terem** felújítása és bővítése is, már csak az utolsó munkafázisok vannak hátra.
98. Régi vágya a zalaegerszegieknek, hogy újuljon meg az 1980-ban átadott, mára sok tekintetben, főleg energetikailag korszerűtlenné vált **sportcsarnok**. Sajnos a sportparketta már olyan állapotban van, ami miatt a kosárlabda mérkőzésekhez szükséges szövetségi engedély is veszélyben van, így azt még az idén szükséges felújítani. A szabványoknak és előírásoknak megfelelő sportparketta kialakítására TAO pályázatot nyújtottunk be, melyben 70 százalék az állami forrás, 30 százalékot pedig az önkormányzat biztosít. Sajnos a padok sem felelnek meg a nemzetközi elvárásoknak, azokat székes ülőhelyekre kellene cserélni. Korábban felvetődött a jelenlegi mögött egy új, nagyobb sportcsarnok építésének lehetősége, azonban a járvány, a gazdasági problémák és az energiaválság alaposan megváltoztatták a körülményeket, különös tekintettel a méretekre, a szurkolás hangulatára, a fenntartásra, az energiaköltségekre. Ezért már vizsgáljuk a meglévő sportcsarnok felújításának lehetőségét. A meglévő épület átépítésével és teljes felújításával egy 6.758 négyzetméter alapterületű, a jelen korunk követelményeinek megfelelő sport- és rendezvénycsarnok lehetne Zalaegerszegen. A felújítás során a sportcsarnok épülete statikai megerősítést, homlokzata új burkolatot kapna és megtörténhetne az elavult nyílászárók cseréje is. A gépészeti felújítás során alacsony hőmérsékletű fűtőközeggel, hőszivattyúval működtetett hővisszanyerős, örvénykamrás szellőztetőgépek épülnének be. A világítás LED-es lámpatestekkel lenne korszerűsítve. Az energetikai korszerűsítés keretében új telepítésű napelemes rendszer támogatná majd a gazdaságos üzemeltetést. A sportcsarnok biztonságos üzemeltetéséhez szükséges, szakhatósági előírásoknak megfelelő fejlesztések megvalósítása: ülésezés, biztonsági világítás, menekülési útvonalat jelző rendszer kialakítása, arcfelismerő rendszer működésének fejlesztése.
99. Az Ifjúsági és Sportcentrumban működő **tekecsarnokban** lévő 6 sávós tekepálya már több nemzetközi sporteseménynek biztosított helyszínt. A város és az üzemeltető az elmúlt években felújítási munkálatokat végzett, azonban az épület állagmegóvása miatt átfogó felújítási munkák szükségesek. Az automatikai rendszer elavult és a meghibásodás egyre

gyakoribb, ilyenkor több pálya válik egyszerre használhatatlanná, komplett felújítás szükséges (bábuállító automatika, zsinórátvezető, kijelző berendezések, kiíró berendezés, gurítódeszka borítás csere, golyófogó függöny csere, golyófogó szekrény csere, elhasználódott tekegolyók stb.).

100. Az önkormányzat tulajdonában van a **stadion**, amely 2002-2004 között lett részlegesen felújítva. A lelátók lefedését biztosító, 20 éve, 2004-ben elkészült PVC ponyva élettartama már meghaladja a gyártók által megadott 10-15 éves élettartamot, így biztonsági szempontból hamarosan a teljes ponyvaszerkezet cseréje szükséges, az acéltartók felülvizsgálatával együtt. Ugyancsak felújítást igényelnek a gyengeáramú rendszerek, a villamos hálózat és a vizesblokkok. Emellett állandó feladat a lakóterületi sport klubok (Isc-k) létesítményeinek karbantartása és fejlesztése is.

Ez tehát az a 100 pont, az a 100 legfontosabb cél, amellyel szerintünk a 2024-2029 közötti városvezetésnek és közgyűlésnek foglalkoznia kell.

A Senecától vett idézethez visszanyúlva: ezekhez a célokhoz keressük a kedvező, a megfelelő szeleket, hogy elérjünk oda, ahova szeretnénk!

Zalaegerszeg politikai értelemben mindig a béke szigete volt más városokhoz képest. A helyi politikai szereplők egymást nem ellenségnek, hanem nemes ellenfélnek tekintik, akik a közös célok, valamint a város fejlesztése érdekében mindig össze tudnak fogni. Bízunk benne, hogy a 2024-es kampányban is meg tudjuk őrizni a közösségünkre jellemző nyugalmat, elkerülve a negatív kampányt, a sárdobálást, a személyeskedéseket, a választók pedig a szakmai elképzelések, a programok, a hitelesség és a felkészültség alapján döntenek majd.

„A jövőnek sok neve van: a gyenge úgy hívja, elérhetetlen, a gyáva úgy, ismeretlen, a bátor pedig lehetőségnek nevezi.” – Victor Hugo

NEKÜNK ZALAEGERSZEG A SZENVEDÉLYÜNK!